

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai
uccs) 10. szám. Telefon 6-77
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénsum)
Egy évre 18 dollár
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

UJ KELET

ISZIDÓ FOLYÓIRAT

Az optimizmus népe

Irta: MARTON ERNŐ

Régóta izgató problémája a modern tudománynak, mi az a sajátosság, amely népeket és embercsoportokat egymástól megkülönböztet és szembeállít. Főként a zsidóság népi különállása foglalkoztatta behatóan az antropológusokat és pszichológusokat, mert a zsidóság, annak ellenére, hogy elvesztette a népiség bizonyos elemi kellékeit, így mindenekelőtt országát és nyelvét, még is megőrizte minden mástól elütő népi karakterét.

Miben áll ez a sajátos egyéniség, mi a lényege? A tudósok egyrésze a fajiság antropológiai megnyilatkozásaiban keresi ezt a különbséget s a legkülönbözőbb teoriák keletkeztek már a zsidóság faji sajátosságairól. E teoriák legnagyobb része azonban csakhamar összeomlott, mert bebizonyosodott, hogy a fehér emberiségnek árja és szemita fajokra való felosztása minden tudományos alapot nélkülöz, mert antropológiai értelemben nincsen egységes árja, vagy szemita faj, annál kevésbé, mert ezek a fogalmak nem antropológiai, hanem nyelvi adottságot jeleznek. Csődöt mondott az az elmélet is, amely a koponyaalak szerint akarta brachicephal és dolichocephal csoportokra osztani az embereket, ép úgy, mint a hosszukezűség és rövidkezűség elmélete.

Még ha el is fogadnánk, hogy a zsidóságnak vannak bizonyos — mástól elütő — faji sajátosságai, akkor is nyugodtan megállapíthatjuk, hogy nem ezek a külső sajátosságok azok, amelyek legjellemzőbbek a zsidóságra. A mi népi egyéniségünk jellemző tulajdonságai nem a felületen vannak, de sokkal mélyebben, a lélekben. A pszichénak az, amely mindenekelőtt zsidókká tesz s egy jó emberismerő félórai beszélgetés után könnyebben állapíthatja meg valakiről, hogy zsidó, mint a leghoszadalmasabb és legkémplikátabb antropológiai vizsgálódásokkal.

Ennek a zsidó léleknek legszembeütőbb karaktervonása az elpusztíthatatlan optimizmus és a föltétlen életigenlés. A láthatatlan, de mindenütt jelenlévő Isten eszméje maga a megtestesült optimizmus. A Messiás, amely a zsidó számára még nem jött el, de minden nap eljövendő, mi egyéb, ha nem a reménység örökzöld, egyre friss rügyeket hajtó fája. És van-e elevebb szimbóluma az optimizmusnak, mint a bibliai Jákob-létra, amelyen angyalok sétálnak fel és le s melynek egyik vége a földön van, de a másik vége az egek magasságáig ér.

Ez az optimizmus vonul végig az egész zsidó történelmen. Ez a kulcsa és indító rugója minden zsidó gondolatnak, minden zsidó cselekedetnek, akár az egyént, akár a közösséget nézzük. Ha népi fennmaradásunk csodával határos titkát kutatjuk, ugy a zsidó psziché ezen tulajdonságában találjuk meg az egyetlen logikus és kielégítő magyarázatot. Az optimizmus és jövőben-bizás volt az, amely átszűrte bennünket történelmünk véres, kegyetlen korszakain, amely újra és újra megcsillogtatta elhomályosuló szemünk előtt a szép holnapot és amely erőt adott, hogy a csüggedés és elkájdulás mélységeiből újra meg újra felemelkedjünk a jövőt építő tettek csucsaira. Az optimizmus

és életszeretet hajtja a zsidót új alkotások, új felfedezések felé; ösztönösen fordítja tekintetét abba az irányba, ahol új élet csirázik. Ezért veszi észre a zsidó mindenki másnál hamarabb a horizonton feltűnő új lehetőségek kontúrjait.

A zsidó optimizmus egyik legérdekesebb megnyilatkozása a *pészach* ünnep és annak egész tradicionális rituáléja. A szabadság ünnepének is nevezik ezeket a napokat, emlékeül egy közel négyezer év előtti szabadulásnak és szimbolomául az elkövetkező népi fel-támadásnak. Szinte megejtő, miként iveli át játékos könnyedséggel a zsidó psziche ezt a négyezer éves távolságot, miként jeleníti meg a széder-estén tegnapi, sőt maivá az Egyiptomból való kivonulás történetét.

A vallás szelleme úgy kívánja, hogy minden zsidó úgy tekintse magát, mint-ha ő maga is részese lett volna a rab-szolgaságból való kiszabadulásnak, mintha ő maga is jelen lett volna, amikor a síheder nép sebtiben kapkodta holmijait, hogy az új jótékony leple alatt elhagyja szenvedéseinek színellyét és megkezdje utját a pusztán keresztül az új haza felé. A valóban jámbor zsidó ezen az estén tényleg szabadság-ünnepet ül és magát is e szabadság részesének érzi. És érezte ezt a szabadságot, amikor a marannusok pincerejteikeiben állította fel a széder-asztalt, érzete, amikor a pogrom árnyéka leselkedett, amikor a helyzetére minden jelző ráillet, csak a szabadság nem. De ő rendületlenül élénkelte a szabadság dalát, tulnézett a mai veszedelmeken, amelyek elhomályosultak a Holnap csillogó ígérétei előtt. Elmondta újra meg újra a Hagadát, a galut-életünknek ezt az érdekes termékét.

Mint irodalmi mű, a Hagada csenevész, mondhatnánk, szármalmas alkotás. Sem a tartalma, sem a formája alapján nem érdemelte volna meg, hogy évszázadokon keresztül ilyen megkülönböztetett becsben tartsák. Hol marad a Hagada az énekek éneke szinompás lírájától, hol a zsoltárok magasztos szárnyalásától, hol a próféták szikrákat szóró, dübörgő haragjától, hol a Biblia plasztikus képeitől és széles epikájától? Mindebből semmi sincs a Hagadában. Egy nyomott kor stílusztalan kompilációja ez a könyv, minden művészi szépség és lendület nélkül.

És mégis, van-e még zsidó irodalmi mű, amely ilyen népszerűséget vívott volna ki, amely az emlékek és érzések ilyen felvidítő skáláját szólaltatná meg a zsidó lélekben? Mivel érdemelte ki a Hagada ezt a páratlan népszerűséget?

Azzal, hogy ez a könyv maga az optimizmus, a gondtalan Holnap-várás és a jövőbe vetett megingathatatlan bizalom. Gyermekeknek naiv, derűs hit ömlik el ennek a könyvnek minden egyes során. „Ez a keserűség kenyere” — hangzik fel a bevezető akkord, hogy már a következő strófában így folytatódjék: „Ma még itt, jövőben Erec Jiszraelben, ma még szolgák, jövőre szabad emberek”. Ebben a könyvben a zsidó valóságos olimpusi derűvel kacag le saját nyomorúságára, mint aki látja, amit mások nem látnak: az örömteljes Holnapot.

Titulescu politikai pártot alakít, ha nem sikerül a koncentrációs kormány megalakítása

Maniu Párizsban Laval francia miniszterelnökkel tárgyalt a német-osztrák vámunióról.

Ghiulea kolozsvári, egyetemi tanár nevezik ki a mezőgazdasági hitelintézet vezérigazgatójává

Bucuresti-Bukarest, április 1. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Maniu Gyula megkezdte politikai tárgyalásait a francia fővárosban. A volt miniszterelnök tegnap délután Dinu Cezeanu párisi követ társaságában felkereste Briand külügyminisztert, akivel hosszas tárgyalásokat folytatott. Ma délelőtt Laval miniszterelnök fogadta audiencián Maniut. A két államférfiu tárgyalásai kiterjeszkedtek Európa összes aktuális problémáira és ezek között a német-osztrák vámunió kérdése is.

Maniu április 16-án tér haza

Beavatott helyről származó értesülések szerint Maniu április 16-án tér vissza az országba. Egyenesen Badacsonyba utazik, innen pedig Kolozsvárra jön, hogy részt vegyen Vaida Sándor volt belügyminiszter leányának esküvőjén, aki egy kolozsvári mérnök felesége lesz. Az esküvőn Maniu az egyik nász-nagyi tisztet fogja betölteni.

Maniu egyébként az elmúlt héten levelet írt Madgearunek. Távozása óta ezuttal történt meg első ízben az, hogy a volt miniszterelnök utasításokat adott a kormány politikai magatartására vonatkozólag. A levélben Maniu felhívja a kormányt arra, hogy igyekezze a párt egységét megőrizni és a párttal szorosabb kontaktusba lépni, hogy az ellenzéki vonulás minden megrázkódtatás nélkül történjék meg, ha majd aktuális lesz. A volt miniszterelnök úgy hiszi, hogy Romániában nemsokára általános választások lesznek. Ebből egyesek arra következtetnek, hogy a Titulescuval folytatott megbeszélések során Maniu azt az impressziót nyerte, hogy a koncentrációs kormány megalakulásával egyidejűleg új választásokat is fognak kiírni.

Azt a verziót, amely szerint Maniu a koncentrációs kormány ellen foglalt volna állást, a Párisból közölt levél nem erősíti meg. Ez egyébként sem látszik

Nincs jellemzőbb erre, mint a Hagada „dajénu” refrénnel végződő fejezete, amelyben a zsidó egyenesen sokallja azokat a jótéteményeket, amelyekkel Istene elárassza őt. Mit törődik ilyenkor a zsidó azzal, hogy künn a gyűlölet tombol és pogrom leselkedik, mit azzal, hogy holnap talán ismét keznie kell vennie a vándorbotot, hogy új hazát keressen magának, ahol nyugodtabban hajthatja pihenésre fejét, mit törődik ő mindezzel, amikor „dajénu”, az Isten annyi reneteg jótéteményt művel vele? Es vajjon a „Chadgadja” nem ennek az optimizmusnak a jegyében született, ahol a gödölye a zsidó nép, amelyre annyi ellenség támad, amíg végre jön a jó Isten és elpusztítja az összes ellenségeket.

Ime az ok, amely a Hagadának elmulthatatlan népszerűségét biztosítja. Mert ez a könyv a zsidó lélek legmélyebb sajátosságának megszólaltatója. Benne van az egész zsidó optimizmus és életigenlés.

Sokat gondolkoztam már rajta, vajjon a zsidó népleleknek ez a tulajdonsága kedvező, vagy kedvezőtlenül be-

valószínűnek, miután az uralkodó hazatérés után maga Maniu ajánlta fel az uralkodónak a koncentrációs kormány azonnali megalakítását, a maga részéről teljes támogatásáról biztosítva a királyt. Politikai körökben élénken kommentálják azokat a híreket, amelyek a koncentrációs kormánnyal kapcsolatban az utóbbi időben szárnyra keltek. Eszerint ha Titulescunak nem sikerül a pártvezérekkel a koncentrációra vonatkozólag megállapodást létesíteni, úgy új pártot fog alakítani. Állítólag igen sok jönevű és előkelő pozíciót betöltő politikai személy kínál fel támogatását Titulescunak, közöttük a nemzeti parasztpárti kormány néhány minisztere is.

Bucuresti-Bukarest, április 1. Popovici Mihály pénzügyminiszter a napokban megkezdte betegszabadságát és külföldre utazik. A Cuvantul szerint a pénzügyminiszter nem is fog visszatérni állásába, miután pozíciója a kölesön súlyos feltételei miatt megrendült. Popovici távozása egybe esik Teianu pénzügyi államtitkár lemondásával is és így a pénzügyminisztérium vezető nélkül marad. Popovici távollétében Mironescu miniszterelnök fogja a pénzügyminisztérium ügyeit zsrálni, aki egyes verziók szerint az adminisztratív kérdések elintézését egy triumvirátusra akarja bízni, amelynek tagjai lennének Teianu mint államtitkár, George Crisan és Buzdugan, a Banca Nationala igazgatója, mint tanácsosok. Egy másik verzió szerint Teianu helyére dr. Pop Jonel képviselő, kolozsvári ügyvédet akarja a miniszterelnök — Maniu kívánságára — kinevezni. Ezzel a tervvel kapcsolatban hatvan képviselő aláírásával kérték nyújtottak be Mironescuhoz, Teianunak pénzügyi alminiszterré való kinevezésére vonatkozólag.

Mínthogy a pártban Maniu eltávazása óta meglehetősen kaotikus állapotok uralkodnak, bizonytalan, hogy ez a kérdés milyen megoldást fog nyerni.

folyásolta-e sorsunk alakulását? Kétségtelen, hogy optimizmusunk és életszeretetünk nagymértékben járult hozzá, hogy túléltük a reneteg csapást, amelyet a sors mért reánk. De talán ugyanez az optimizmus volt az, amely könnyelművé tett bennünket azáltal, hogy mindig rózsás színben láttatta velünk a jövőt. Talán ez az oka annak, hogy ma hontalanul és szétszórva élünk a világon, mert népi jövőnk érdekében sohasem voltunk képesek olyan erőfeszítésekre, mint más, pesszimista beállítottságú népek. Ezek a sötéten látók, akik előtt a jövő nem volt oly reményteljes ígérget, mint a zsidó előtt, minden energiájukat népi egységük és államiságuk megőrzésére koncentrálták, míg a zsidó ezt a feladatot inkább a jöszerecsére és az Istenre bízta. Ha azt akarjuk tehát, hogy ez a kétségtelenül kiváló népi sajátosság teremtő és alkotó energiává váljék, akkor le kell küzdenünk magunkban optimizmusunk negatív oldalait. Több felelősséget kell mutatnunk népi jövőnk iránt, mert ha nem tesszük ezt, könnyen megtörténhet, hogy az az optimizmus, amely eddig megmentett bennünket, holnap a romlásba visz.

AZ MÚSORA

Ujdonság második (Ssz. 235.)
j. (Operettujdon-
csenyi, Kertész,
fellépésével. 36.
36.)
net.
érj. (Ujdonság
let. Ssz. 237.)
nyvásár. (Uj be-
0, 40 és 50 lejes
238.)
len férj. (Ujdon-
bérletszünetben,
Ssz. 239.)
r. (Uj betanulás-
és 50 lejes mozi-
.)
f. (Uj szerep-
ülésban. Bérlet-
elyárakkal. Ssz.

Ujdonság negyed-
sz. 242.)
ber. (Ujdonság.
lejes mozihely-

ÉTELEK

Étteremben jó
Reggel és este
Regele Ferdi-

sek május 1-re.

és egy konyha-
kiadóban.

k a város belső
ánlatok bérössz-
Uj Kelet kiadó-
lige alatt kéret-

oyal kávéházban
ató.

Cluj

ui (volt Unió)

április 16-ig

tóság
PASSIVÁK

0.000.000
542.069
147.091
5.357

694.517

lesert:
nő s. k.,
nyvezető
sa s. k.,

mil s. k.

VIZHORDO CHAJIM

— Peszachi chaszid legenda —

Írta: MARTIN BUDIR

Fordította: SZABÓ IMRE

A berdisevi rabbi Lévi Jazchak gon-
des lélekkel ügyelt arra, hogy minden
zsidó szokást megtartsa és igyekezett
e szokásoknak értelmet és szellemet
köcsönözni. Valamelyik első széder es-
tén emelkedett hangon beszélt, amely
olyan volt, mint hárfák zenéje. A rabbi
mondotta az asztali gyülekezetnek a
régii történeteket és beszédéből szinte
felkapták a keleti csillagok. Micrá-
nim jelentette a lélek száműzetését, a
Vörös tenger jelentette a száműzetés-
ből való felszabadítást. Fáraónak épí-
tették a hatalmas városokat és a fel-
ügyelők véresre hajszolták őket. De a
szabadulás nem maradt el, a csoda be-
érkezett, a világ dolgai megváltoztak,
a lélek napja is fölvirradt és a lélek
száraz lábon ment át a Vörös tengeren.
A rabbi lelkéből így fakadt föl a dolgok
értelme és ez az értelem bevilágította
az éjszakát. Az éjszaka csöndes lépé-
sekkel elsuhant, az egybegyűltek pedig
nem fáradtak el. Hajnali pirkadás jött
és ekkor ők maguk úgy érezték, hogy
ez a titok jele és azt hitték, hogy két
szimbolum köszönti egymást: a caddik
szava és a reggeli hajnal.

Amikor aztán vége lett a szédernek
és rabbi Lévi Jazchak egyedülült ki-
esiny szobájában, végig gondolta az éj-
szakát, amelyet híveivel ünnepelt és a
szédert, amely zsidó szívek akaratából
sarjadt fel. Szépnek és teljesnek
látta azt ami megtörtént. Es akkor így
szólt Istenhez:

„Te vagy otthona és fundamentuma
az én életemnek, Ura vagy lelkem ra-
gyogásának és úgy érzem, igazságosan
szolgáltalak ezen az éjszakán és a te
dicsőségedet lángdalokban hirdetem.”

Es megállott és magába mélyedve
halgatta élete kutja alól a hivatást.
Am csak hallgatás volt a válasz. Ekkor
a rabbi megjéjdi, mert sohasem történt
meg vele ilyesmi. Összeszedte szíve ér-
zéseit és gyors szavakkal szólt magá-
ban.

„Vajon cselekedtem-e úgy, hogy
méltán merülhettem kegyeid miszté-
riumába? Nem emeltem-e föl a kovász-
talan kenyeret úgy, mint pecsétjét an-
nak a vitának, amellyel a lélek vitázik
körülöttem és nem ettem a keserű ke-
nyeret, úgy mint a szenvedés növényét,
a szenvedését, amelyet a lélek éretted
hord és nem emlékeztem-e meg a pe-
szachi bárányról, mint az áldozatok ama
jegyeről, amelyet a lélek hoz Feléd?”

Am a hallgatás nem tört meg, mi-
sem változott. Ekkor a rabbi dadogva
szólt tovább:

„Nem hívtam talán az éhezöket, hogy
jönnének és ennének és nem hívtam
talán azokat, akik vágyaik éhségében
nem lettek táplálékra? Nem hívtam va-
jon a szomjazókat, hogy jönnének és
innának és azokat, akik a fölismerés
szomjuhozásában vándoroltak és nem
oltotta senki szomjukat? És vajjon
nem jöttek a szellemek és nem érkeztek
és nem ittak az én asztalom mellett?”

Am a hallgatás nem tört meg. A
esőnd mereven és zavartalanul uralko-
dott. Ekkor a rabbi szívében mint fé-
reg beásta magát a boldogtalanság.
Levetette magát és megtört hangon
kiáltott:

DERBY
ERBY
BY
Y

Huzás ápr. 15-én.

Főnyeremény 25.000 lej

100.000 le-
jes sorso-
lásunkon
ki nem hu-
zott sors-
jegyek to-
vább ját-
szanak.

„Nem hirdetem a Te munkádat, ó
Meggzabadító?”

Ekkor életének fundamentuma alól
fölébredt a szó, mint ahogy fölébredt
a föld ereje egy kései téli reggelen. És
a szó beszélt:

„Miért dicséred önmagadat és miért
mondod szépnek és teljesnek azt, amit
te cselekedtél? Valóban sokkal kedve-
sebb volt előttem Chajim, a vízholdó
széderje, mint a tied.”

Ekkor a rabbi Lévi Jazchak reszket-
veés zavartan felemelkedett, együvé
hívta tanítványait, házanépét és meg-
kérdezte tőlük:

„Lakik-e ebben a városban valaki,
akit „Vizholdó Chajimnak” neveznek?
Ismeritek-e vajjon őt?”

Ők pedig egymáshoz sugdoltak.
Az egyik tanítvány pedig kis vártatva
így szólt:

„Ugy hiszem, van egy ilyen nevű em-
ber a városban, de nem tudunk róla
semmit. Azt sem tudjuk, hol lakik.”

Egy másik pedig hozzátette:
„Bizonyára egyike a tudatlanoknak
és a városnak a határán lakik a szegé-
nyek háza között.”

A caddik parancsot adott: „Menjétek
és keressétek fel és gyorsan hozzátok
őt ide.”

Ők pedig mentek, hogy megkeressék.

Közben rabbi Lévi Jazchak föl és alá
sétált szobájában és azon igyekezett,
hogy visszazereze lelkének nyugodal-
mát. „Bizonyára egyike ő azoknak az
elrejtetteknek — mondotta önmagának
— egyike a rejtett istenfiúknak, egyike
azoknak, akik szolgál sorban élnek kö-
zöttünk és szentséges lényüket durva
és paraszti életmódba rejtik és csak
Uruk előtt tárulnak meg. Egyike ama
harminehatnak, a láthatatlan világ cad-
dikjainak, akik örökké megújulnak és
akiket a világ örökké megújít.”

A lélek azonban nem elégedett meg,
elhárította őt és így szólt:

„Lehet, hogy egyike ezeknek, de mit
láthatott, amit én nem láttam és mi-
lyen szolgáltatásai vannak, amiket én
nem ismernék? És milyen mélységek-
ben lakhatik, amelyben én is nem la-
kozom?”

Így szólt hozzá a lélek. A rabbi azon-
ban a nyugalmat továbbra is megvetet-
te és perlekedett a semmivel.

A tanítványok pedig végigjárták a
várost és kérdezősködtek Vízholdó
Chajim után. Végül megmutatták a
házát, odamentek és kopogtak az ajtón.
Egy asszony kijött és kérdezte, mi a
kívánságuk? Amikor megtudta, hogy
kit keresnek, csodálkozott és így szólt:
„Igenis, Chajim, a Vízholdó az én
férjem. De nem jöhet veletek, mert
tegnap sokat ivott, most pedig alszik
és ha felzavarnátok, akkor fáradtsága
még jobban lekötne és nem fogja tudni
felelmi lábait.”

Amazok így feleltek:

„A rabbi parancsolta!”

Es odamentek hozzá és felrázták. A
vízholdó pislogó szemekkel nézett reá-
juk, nem értette mi szükségük van ne-
kik reá és vissza akart feküdni. A ta-
nítványok azonban felemelték fekvő-
helyéről, maguk közé vették és való-
sággal vállakon vitték a caddikhoz. A
caddik helyét mutatott a közelében és
amikor Chajim némán és zavartan kö-
rülnézett, a rabbi hozzáhajolt és így
szólt:

„Rabbi Chajim szívem mondja, mire
gondolt, amikor a kovászos dolgokat
összeseperte peszach előtt a házban?”

A vízholdó ostobán reá nézett, a fe-
jét csoválta és így felelt:

„Uram körüljártam az összes szög-
leteket és összekerestem a kovászos ma-
radékokat.”

A caddik tovább kérdezősködött:
Es mire gondolt, amikor elégette a
kovászos dolgokat?”

SELECT MOZGÓ

Csütörtök, péntek és szombaton bemutatja

**LAURA LA PLANTE
és JOHN BOLES**

legújabb éneklő és beszélő filmjét:

A gárdatiszt

dráma a francia forradalom idejéből

Monopol Paramountfilm

URÁNIA MOZGÓ

Általános közkívánatra ismét bemutatja

**Maurice Chevalier
és Jeanette Mc. Donald**

közkezdvelt művészek nagyszerű filmjét:

A királynő férje

elsőrangú filmperegett, a többi szerepben:
LILIAN ROTH és LUPINO LANE

Ekkor a vízholdó elgondolkodott, el-
szomorodott és végül vonakodva így
szólt:

„Uram egészen megfeledeztem ar-
ról, hogy el is égessem ezeket a holmi-
kat. Minden még ott fenn fekszik a
gerendán. Igazán bocsásson meg ne-
kem, jó uram, bocsásson meg a feledé-
kenységemet.”

„Mondja csak rabbi Chajim, hogyan
tartotta a szédert?”

Ekkor úgy látszott, mintha a vízhor-
dónak a szemében és tagjaiban vala-
mi ébredne és puha, eszedő hangon
szólt:

„Rabbi, megmondom önnek az iga-
zat. Valamikor hallottam, hogy az ün-
nep nyolc napján tilos pálinkát inni.
Emiatt tegnap reggel annyit ittam,
hogy legyen elég nyolc napra. Végül
elfáradtam és elaludtam. Feleségem fel-
ébreztett, de már este volt és így szólt
hozzám: Miért nem tartod a szédert
úgy, mint minden zsidó? Mire én: Mit
akarsz tőlem, elvégre én egy tudatlan
ember vagyok, apám is tudatlan volt
és honnan vegyem, hogy mit kell ilyen-

kor cselekedni? Én csak annyit tudok,
hogy apáink és anyáink fogságban él-
tek a cigányok között, de nekünk van
egy istenünk, aki kivette őket a sza-
badság völgyébe. Most pedig megint
foglyok vagyunk, ezt tudom és az mon-
dom neked, hogy Isten megint vissza-
adja nekünk szabadságunkat. Most
megláttam a terített asztalt és láttam,
hogy az asztalkendő fényelt, mint a
nap, három tányér állott rajta páská-
val és tojással és egyéb ételművel.
Ott állottak az üvegek vörös borral.
Ettem a páskát és a tojást, ittam a
bort, aztán adtam az asszonynak is
enni és inni. Ekkor nagy öröm szállott
meg, felemeltem a boros poharat Isten
felé és azt mondtam: Lásd Isten, a te
tiszteletedre ürítem ezt a poharat. Kér-
lek hajolj le hozzánk és szabaddis meg
bennünket. Így ültünk és ittunk és ör-
vendeztünk Isten előtt. Végül megszál-
lott a fáradtság, lefeküdtem és elalud-
tam.”

Ezt mondta Vízholdó Chajim a ber-
disevi caddik és tanítványai előtt, akik
nagyon sokat megértettek immár a pé-
szach szimbólumából.

Szőke, vagy barna?

Eddig azt hittem, nők tekintetében izlés
dolga, hogy szőke-e, vagy barna, de a jó
dohányok okvetlenül szőkének, sőt vilá-
gosszókének kell lennie. Anita Loos-sal
vallottam. Gentleman prefer blonds. Már
ami a dohányt illeti. Mert nőben a barnát
sem vetem meg.

Amikor értesültem, hogy megérkezett a
trafikba az első nikotinmentesített ciga-
retta szállítmány, boldogan siettem egy
hétre való dohányszükségletemet fedezni.
hiszen régi álmom valósult meg, a ciga-
retta, amely nem árt többé megrendült
egészségemnek.

De milyen nagy volt a csalódásom. Sző-
ke cigarettám a nikotinmentesítési eljárás
során barnává változott. Sötétbarnává.
Ez a felfedezés egészen elrontotta az örö-
möt. Még aznap találkoztam egy nagy
dohányszakértő hírében álló tanítómmal,
akinek elpanaszoltam bánatomat.

Egyszerűen kinevetett és azt mondta,
nem értek a dohányhoz, aminthogy a leg-
több laikus nem ért hozzá. Merő tévedés
— mondotta —, hogy a világos szín a jó
dohány ismertető jele. Ellenkezőleg. Az
igazán finom egyiptomi és macedóniai do-
hányok rendszerint barna, sőt rozsdabar-
na színűek. A legfinomabb Havanna szia-
varok sötétbarnák.

Meg is mutatott néhány finom egyip-
tomi cigarettát, melyek valóban egész
barnák voltak, majdnem olyan barnák,
mint az én Fumosanom. Dohányszakértő
barátom tudományos alapossággal meg-
magyarázta ezután, hogy a dohány színe
tulajdonképpen az éghajlati viszonyok
eredménye és minél intenzívebb napsütés
éri a dohánylevelet, annál barnább.

— Ne busulj tehát — fejezte be fejte-
getését —, ha barna a cigarettád, mert
ezzel legfeljebb előkelőbb lett.

— De más baj is van — panaszkodtam
tovább. — Nem izlik úgy a nikotinmentes-
ített cigarettát, mint a régi.

Barátom fölünyesen mosolygott.

— Mond — kérdezte —, izlett neked,
amikor gyermekkorodban az első cigarettát
szívtad?

— Dehogyan izlett. Hánytam tőle.

— Hát amikor áttértél egyik cigarettára
fajtáról a másikra? Izlett?

— Mindig meg kellett előbb szoknom.

— Na látod, a Fumosant is meg kell
szokni. Majd két nap múlva mondjal
itéletet.

Nem kellett két nap. A huszadik ciga-
retta után már rájöttem a Fumosan izére.
Két hete csak nikotinmentesített cigaret-
tát szívtok.

Ma megkínált valaki egy rendes nikoti-
nos cigarettával.

Rágyujtottam, füstöltem, szagoltam.
Rösteltem bevallani. Nem izlett. Titok-
ban eldobtam.

Női kalapok

legnagyobb választékban,
legjobb kivitelben,
legdivatosabb formában,
legolcsóbb áron kaphatók:

„MISS“ Kalapszalón

Cluj, volt Kossuth Lajos ucca 7. szám.

UNICUM-

borotva
borotvaszappan
borotvafenoszjij
borotva-ecset
önborotváló-készülék
önborotváló pengék
acélíruk
felülmulthatlanok

„Unicum“ KUN, CLUJ, Cal. Victorie 2

Női, férfi ruhákat szintelenit, fest tisztit

CZINK, Cluj

Irta: Dr

A fonségestől
ségesség: ezt min
tisztelettől sincs
ezt még nem he
mint az előbbi n
benne annyi iga
mény, a hatalom
mind tiszteletet s
az még ráadásul
sül. A legnemes
Szokráteszt vallá
félrevezetésért
hódító Napoleont
landornak bélyeg
D'Arc-ot mint b
szellemeségtől o
car Wilde-nak u
ki jó társaságba
az említett és ne
seknek mindig vo
az is, hogy utól
magyarázni és ki
letet, természet
után.

Sokkal súlyosa
világ egy ember,
juk, egy név eil
nyolc század óta,
tettek a rehabil
mellyel végig lehe
lakit meg akaruk
kell rá kiáltani:
tuk, hogy az ille
zésből, pénzért a
ból, szeretetet sz
gyobb jövőjét.
tosképpen annyit
bibliai Jakób párt
ezt a nevet és a
áldásában, a né
azzal biztatja őt
fogják őt és övé

Nem ezt a Jud
Judás alatt, mel
héber Juda névn
szolgáltatta hozz
Hogy ez a Juda
radt azoknál is,
ját megalkották.

A tényleg nem v
A hirhedt Jud
vel később alkot
tum alapján, oly
még a zsidóság a
ember nem is é
volna kellő képp
valevőleg a kezd
bibliája az ujtes
ságnan gyökere
ugyanis „sine ir
és céltzatosságtó
ni és megítélni. A
még zsidó legit
kezdődik leszám
kimutassa Jézusi
Bethlehem város
az egyetlen legit
ból való származ
a messiást várta
rül mósiach —
világi uralkodót,
csak a legitimit
reszténység meg
tizenkét taníván
kevesebb, ami iz
lett meg, holott
el, hogy a tizen
és jóformán csak
törzse. Azért ne
országot Judea-
beli)-nek. Ebből
kulással (jud. j
„jidán“ szó, am
ság gunyvének
venni.

A kereszténys
testamentum sz
tizenkettő közül
sel Judás volt.
tal, hogy előre m
kolta. Ez volt a
lett elárulni és o
által hozsanná
mindenki ismert

DERBY
ERBY
BY
Y

Huzás ápr. 15-én.

JUDÁS

Írta: Dr. LÖVY FERENC

A főségestől csak egy lépés a nevet-ségesség: ezt mindenki tudja. De, hogy a tiszteltől sincs messzebb a megvetés, ezt még nem hegyezték ki szálló igévé, mint az előbbi megállapítást. Pedig van benne annyi igazság. A siker, az eredmény, a hatalom, hírnév, vagyon, mind mind tiszteltet szerez. Aki ezeket elveszti az még ráadásul megvetésben is részesül. A legnemesebb emberek egyikét, Szokrateszt vallástalanság és az ifjuság félrevezetéséért halálra ítélték. A világhódító Napoleont utólag közönséges kalandornak bélyegzik, a csodás Jeanna D'Arc-ot mint boszorkányt égetik el, a szellemességtől duzzadó, megcsodált Oscar Wilde-nak utóbb nevét sem ejtették ki jó társaságban. Megengedem, hogy az említett és nem említett megbélyegzéseknek mindig volt is valami oka, de tény az is, hogy utólag mégis igyekeztek ki-magyarazni és kiengesztelni a súlyos ítéletet, természetesen a nevezettek halála után.

Sokkal súlyosabban vétett azonban a világ egy ember, talán helyesebben mondjuk, egy név eilen, de több mint tizen-nyolc század óta, még csak kísérlet sem tettek a rehabilitására. Ha van név, mellyel végig lehet valakit sérteni; ha valakit meg akarunk bélyegezni, csak azt kell rá kiáltani: Judás! Ezzel azt mondtuk, hogy az illető áruló, még pedig önzésből, pénzért áruló, aki anyagi érdekből, szeretetet szinlelve árulja el legnagyobb jövőjét. Pedig ez a szó csudalatosképpen annyit jelent: „dicséretes”. A bibliai Jákob pátriárka negyedik fia kapta ezt a nevet és a haldokló pátriárka utolsó áldásában, a nével szójátékot képezve, azzal biztatja őt, hogy testvérei dicsérni fogják őt és övé lesz a népek hódolata!

Nem ezt a Judát értik a megbélyegzett Judás alatt, mely név a görög alakja a héber Juda névnek, de a bibliai Jákob fia szolgáltatta hozzá az alapot, az adatokat. Hogy ez a Juda azért szent és tisztelt maradt azoknál is, kik belőle a Judás alakját megalkották, az feltűnő és érdekes, de a tényen nem változtat.

A hírhedt Judás alakját másfélezer évvel később alkották meg, az újtestamentum alapján, olyan emberek, kik részben még a zsidóság alapján állottak. Nem zsidó ember nem is érthette, nem is értékelte volna kellő képpen e megbélyegzést. Tudvalevőleg a kezdő kereszténység és külön biblijája az újtestamentum, még a zsidóságban gyökerezik. Történeti tényeket ugyanis „sine ira et studio”, érzelmektől és célzatosságtól mentesen kell tárgyalni és megítélni. Az újtestamentum részben még zsidó legitimista alapon áll. Azért kezdődik lezármazási lajstrommal, hogy kimutassa Jézusnak a Juda törzsből való Bethlehemi városában született Dávidnak, az egyetlen legitim zsidó király családjából való származását, amelyből a zsidóság a messiást várta. (A messiás, vagy héberül mósiach — fölként — tulajdonképpen világi uralkodót, királyt jelentett). Ugyan-csak a legitimítás kifejezése, hogy a kereszténység megalapítójának kimondottan tizenkét tanítványa volt: sem több, sem kevesebb, ami izráel tizenkét törzsének felelt meg, holott akkor már hétszáz év telt el, hogy a tizenkét törzsből tíz elpusztult és jőformán csak egy törzs volt meg, Juda törzse. Azért nevezték az időben az egész országot Judeá-nak, lakóit jehudi. (Juda-beli)-nek. Ebből származik egy kis átala-kulással (jud, jid, zsid) a „zsidó” vagy a „jidan” szó, amit tévedés vagy tudatlan-ság guny névnek, vagy pláne sértésnek venni.

A kereszténység megalapítójának az újtestamentum szerint egyik tanítványa a tizenkettő közül Juda, vagy görög kiejtés-sel Judás volt. Ez elárulta mesterét azért, hogy előre megbeszélte jelkény megcsó-koita. Ez volt a Judásosok. Hogy miért kell lett elárulni és csók által megjelölni a nép által hozsannával fogadott prófétát, kit mindenki ismert, arra nem akarok kitérni.

Most csak arra akarok rámutatni, hogy miért jutott ez a hálátlan szerep és megbélyegzés a tizenkét tanítvány közül éppen Judásnak. Bármily bizarrnak látszik is ezen az első tekintetre, mégis úgy van: szentírásí, még pontosabban midrási (szentírásmagyarázati) alapon, hiszen az újtestamentum is ezen az alapon és ily irányban íródott. Polyton utalás van az őtestamentumra (a biblia 24 könyvére), hogy ez, vagy az az esemény azért történt, hogy beteljesedjék ez, vagy az az Ige; ami az őtestamentumban van, az megdönthetetlen bizonyítékul szolgál az újtestamen-tumban, akár történeti tényre, akár egy parancsolatra vagy eszmére mutat rá. A tizenkét tanítvány (— tizenkét apostol —) közül csupán Judásnak a neve szolgált alapul az árulásra. A Juda, Jákob fiának története közismert volt. Juda volt az, aki rábeszélte testvéreit, hogy adják el öcs-csüket, az irigylt és gyűlölt Józsefet rab-szolgnak. Ez tény. Hogy Juda ezzel szem-kép sem széppihető tetteivel Józsefnek az

életét mentette meg, hogy később Benjá-min helyett ő maga ajánkozott rabszolga-nak, ez már nem számított és nem változ-tatott a tényen, hogy ő mondta testvérei-nek: „mi használunk, ha megöljük testvé-rünket és beföldjük vérét? Jertek, adjuk el őt az ismaelitáknak, de kezünk ne le-gyen rajta, mert testvérünk, husunk ő. És hallgattak reá testvérei és eladták Józse-fet husz ezüstért. „Ezt a bibliai elbeszélést használták fel az újtestamentum írói egészen szentírásmagyarázati módon és módszerrel. Azonban ha pl. Péter árulta volna el mesterét, akit a szükség idején meg is tagadott, vagy bármelyik más ta-nítványa, úgy az csak az illetőnek lett volna baja és szégyene. Judásnál máskép áll az eset. Az ő neve az egész zsidóságot is jelezte, kettősben kópóra jött tehát a Ju-dás megbélyegzése, mert egy ember tény-leges, vagy állítólagos bűnéért egy egész népet lehetett gyűlölni és üldözni, annak a nevében, kiért az emberek milliói hálával tartoznak a zsidóságnak, aki éppen az új-

testamentum tanúsága szerint a később oly annyira megvetett zsidóságból és an-nak is éppen Juda törzsből származott.

Tényeket, megtörtént eseményeket meg nem történtekké nem lehet tenni. Tévedése ket, félreértéseket azonban lehet és kell is jóvátenni. Nincs rá példa a világtörténet-ben, hogy egy ember tényleges, vagy kép-zelt hibájáért, vagy bűnéért évezredek-en át egy egész nép szenvedjen és még hoz-zá a szeretet jegyében.

A sok sok kívánnivaló dacára is nagyon sok jóvátételt szolgáltatott a keresztény emberiség az utóbbi száz évben a zsidó-ságnak, de még eddig kísérlet sem történt, hogy a megbélyegző Judás kifejezést a helyes mederbe térítsék és ne engedjék egy egész nép megcsufolására és megve-tésére használni. Nem csupán a zsidóság, mint inkább az igazság érdekében, mely minden mesterséges akadály dacára is előbb-utóbb mégis csak utat fog törni ma-gának!

Tíz nap óta hiába hajszolják az ország rend- őrségei dr. Pop Nicolaet

A halált okozó abortuszok királya állítólag Bukarestben van és eszeágában sincs reagálni a ko-
lozsvári ügyészség elfogatási parancsára

Cluj-Kolozsvár, április 1. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári ügyészség már hetekkel ezelőtt kiadta a körözőlevelet dr. Pop Nicolaet ellen, aki sorozatos halálos abortuszaival hat, szerencsétlen, többgyermekes asszonyt ölt már meg. A fiatal orvos a legjobb összeköttetésekkel rendelkező ember, aki magasállású politikai és társadalmi protektorok védelme alatt másfél éve bujkál már a hatóságok elől. Még élén-ken olvasóink emlékezetében él az az aktalopási rémtörténet, mely hetekig foglalkoztatta a kolozsvári ügyészséget. A legsúlyosabban terhelő akták tüntek el a vizsgálóbíró asztaláról és csak az összes tanuk újlag való beidézése után sikerült újra jegyzőkönyvbe venni az orvos ellen felmerült rendkívül súlyos bizonyítékokat.

Legutolsó halálos operációja után dr. Pop ellen Tasnádra letartóztatási vég-

zés ment ki, melynek kevés eredménye volt, mert dr. Pop Nicolaet akkor már nem volt Tasnádon. Ekkor a kolozsvári rendőrség kolozsvári családjánál vélte megtalálni az orvost, azonban dr. Pop Nicolaet Kolozsváron sem volt található. A rendőrség olyan információkat ka-pott, hogy dr. Pop Nicolaet a határ felé utazott el, hogy Magyarországra szök-jön át. A rendőrség elrendelte, hogy a határállomásoknál dr. Popot azonnal letróztassák, mielőtt odaérkezne. A ha-tárrendőrségtől azonban eddig csak olyan jelentés futott be, hogy dr. Pop nem is érkezett a határra és semmi-esetre sem mehetett át, hacsak nem szökött át utlevél nélkül a határon. Ekkor az az értesülés érkezett a ható-ságokhoz, hogy dr. Pop több mint egy hete Bukarestben tartózkodik, ahol a minisztériumban tesz kísérletet arra,

hogy letartóztatást elkerülje. Kedden délelőtt egy kolozsvári magasállású tisztviselő jelntette a kolozsvári ügyés-ségnek, hogy látta dr. Pop Nicolaet Bu-karestben és beszélt is vele. Az ügyész-ségen jegyzőkönyvet vetek fel a vallo-másról és azonnal táviratot menesztet-tek Bukarestbe, amelyben megjelölték dr. Pop Nicolaet közelebbi tartózkodási helyét és utasították a rendőrséget, hogy a hatóságok elől bujkáló orvost tartóztassák le és szállítsák Kolozsvárra.

Az ügyészségen ezek után remélik, hogy az orvos mielőbb előkerül és ak-or nem szabadulhat többé a hatóságok kezei közül. Mindenestre jellemző, hogy dr. Pop másfél éves bírói eljárás alatt szabadabban él, mint akárhány olyan polgár, akinek semmi baja az ügyész-séggel.

Zsidó vért akart inni és megölte Pollák Izidor dési fuvarost három duhajkodó paraszt

Három évre besorozták Haragos Todort, aki a zsidókon akart bosszót állni. Összerombolták Spillmann Jakob kocsmáros üzletét és előbb véresre verték, fülét leharapták, majd egy doronggal halálra sújtották Pollák Izidort

Dej-Dés, április 1. (Az Uj Kelet tudó-sítójától). Az egyik Dés határában lévő kocsmában három környékbeli paraszt felháborító zsidóvéresést rendezett, amelynek áldozata, Pollák Izidor dési zsidó fuvaros, haldokolva fekszik a dési közórházban. A verekedés részletei megdöbbentően tárják fel, hogy az anti-szemita agitáció milyen romboló hatást vált ki a falvak lakosságában. Az anti-szemita jelszavakkal fanatizált legények dési tobzódása egy családos munkás zsidó ember életébe került, de — és ez jellemző az ottani hatóságok ügybuzgó-ságára — a tettesek még mind a mai na-pig szabadlábban vannak, a rendőrség pedig megse kezdte a zsidóvéres ügyé-ben a nyomozást.

Most folynak Désen a sorozások, amelyre a dési sorozóbizottság körzetébe tartozó legények felvonultak. A Dés mellett lévő Felsőgyékényes községből Haragos Filip parasztember Vasílica és Todort nevű fiaival jött be a városba. Todort a sorozóbizottság a csendőrség-hez sorozta be és így a fiu három évet fog szolgálni. A sorozásról a három em-ber visszaindult a faluba és a város szélén lévő Spillmann Lipót féle koc-smába tértek fel egy pár deci pálinkára. Iddogálás közben Todort látva a ven-déglő zsidó tulajdonosát, elkezdett átko-zódni. Undorító szitkok kíséretében ocs-márolta a zsidókat, akiknek szerinte nem kell katonai szolgálatot teljesí-teniük.

Az izgága legénynek közben az ital is megártott és ordítani kezdte, hogy addig nem nyugszik, míg nem iszik zsidóvért.

A három ember ekkor törni, zuzni kez-dett a kocsmába, amelynek berendezése rövidesen romhalmazzá változott. Spill-mann előbb próbálta megmenteni beren-dezését, de a három hatalmas paraszttal nem mert szembeállni, mert ezek az első tiltakozó szóra ütlegelni kezdték. Spillmann így kénytelen volt tehetetle-nül végignézni a pusztítást, mellyel ötezer lej kárt okoztak a zsidó vére szomjazó parasztnak.

Ekkor lépett be a kocsmába Pollák Izidor.

A három paraszt, amikor meglátta a zsidót, megrohanták és ütlegelni kezd-ték.

Pollák védekezni próbált, de a tuleróvel szemben gyengének bizonyult. A Harag-os-család a földre teperte, ütötték, rug-ták, harapták. Pollák felemelkedett és me-nekülni próbált. Erre újra lefogták.

Az egyik paraszt leharapta a szeren-csétlen ember fülét.

Pollák fájdalmasan ordítani kezdett és véresen elmenekült a kocsmából. De nem volt annyi ideje, hogy a szekerére fel-ugorjon, mert utolérték.

Haragos Tódor kezében hatalmas dorong volt, mellyel hátulról leütötte Pollákot. A hatalmas ütés kettészak-ította Pollák koponyáját.

A szerencsétlen ember hangtalanul esett össze.

A három paraszt ekkor nyomtalanul el-tűnt a helyszínéről. A közelben levők azon nal rendőrré szaladtak (elég későn!). Dr. Bär dési orvos pár perc múlva szin-tén a kocsmához érkezett és bekötözte a

súlyosan sérült ember fejét. Pollákot a kórházba szállították, ahol még nem tért magához. Életbenmaradásához nagyon ke-vés a remény és az orvosok lemondtak életéről.

Spillmann a páratlan botrányról azonnal jelentést tett a rendőrségnek. Itt azonban megelégedtek azzal, hogy jegyzőkönyvet vegyenek fel az esetről és nem tartották szükségesnek a nyomozás megindítását.

A három paraszt még ma is szabad-lábban van, a haldokló Pollák mellett pedig felesége és két gyermeke vir-raszt.

Jellemző a dési hatóságok lelkiismeretes-ségére, hogy mikor a verekedés ideje alatt a szomszédok a rendőrségre szaladtak se-gítségért,

a szolgálatos tiszt kijelentette, hogy nincs kit küldjön a kocsmába.

Dés zsidóságát a felháborító indolenciá-val kezelt zsidóvéres érthető izgalomban tartja.

SCHULHOF EMILNÉ

ORIENT

Szövömművészeti Iskola

ORADEA, Str. Ep. Ciorogariu 14

Művészi perzsaszőnyegek, szövött

gobelinek, külföldi fonalak

Vidéki rendelések utánvétellel gyor-san és pontosan eszközöltetnek

DERBY

100.000 le-
jes sorso-
lásunkon
ki nem hu-
zott sor-
jegyek to-
vább ját-
szanak.

Huzás apr. 15-én.

Főnyeremény 25.000 lej

Factorie 2

, Cluj

Mit jelent a német-osztrák vámunió?

Uj fázishoz érkezett el a Páneurópa gondolat. A Páneurópa kérdés Condohave-Calergi tudományos iniciatívájától, Briand kezdeményezésénél keresztül a Schober-Brünning gazdasági iniciatívájához jutott el. Mint ismeretes a Népszövetség multévi ülésén Briand kezdeményezéséből a Páneurópa kérdés a Népszövetség napirendjére került. Briand tervét két tényező jellemezte, a politikai momentumnak a gazdasággal szembeni prioritása és a kérdésnek az összes államok részvételével való egységes és szimultán realizálása. Tervének különösen első főpontját igen sok állam kormányja helytelenítette, a legpregnánssabban azonban dr. Schober akkori osztrák kancellár mutatta ki Briand Páneurópa elképzelésének utópisztikus voltát és már akkor rámutatott arra, hogy a Páneurópa kérdésének egy organikus fejlődési útja van. A Briand és Schober tervezetek egy- és ugyanazon célponthoz vezető utak. Dr. Schober a következőképpen világította meg. A gazdasági momentum a primer, a politikai a szekunder. Előbb regionális államszoportulatok, azután Páneurópa! Dr. Schober akkori felszólalásának talán még nagyobb sikere volt, mint magának Briandnak. Tervét az összes államok egyöntetű helyesléssel fogadták. Arra azonban akkor senkinek sem jutott eszébe, hogy dr. Schober lesz az, aki saját teoretikus fejtegetéseit fogja elsőnek megvalósítani, egy Németországgal kötendő regionális szerződés formájában, annál is inkább nem miután akkoriban a német-osztrák kereskedelmi tárgyalások stagnáltak, a politikai „Anschluss”-ról pedig a különböző intervencionális szerződésekben vállalt kötelezettségek miatt természetesen szó sem lehetett.

Ezekután szenzációképpen hatott a világra Németország és Ausztriának a vámunió kérdésében való megegyezésének híre. És annak dacára, hogy az általános helyeselt gazdasági-regionális államszoportulatok gondolatát egyetlen realis politikus sem képzelhette másként, mint elsősorban közös gazdasági és kulturális érdekekkel bíró államok egyesülését, annak dacára, hogy szinajai konferencián a keleti agrárblokk létesítésére irányuló tárgyalások alkalmával senkinek sem jutott eszébe, egyetlen szóval is kifogást emelni, a német-osztrák vámunió terve, az internacionális diplomácia szokatlan vehemenciával atakjainak a pergőtüzébe került Miért? A válasz gyökere inkább gazdasági, mint politikai „Anschluss” első etáppjaként odaállítani, csak pretextusa a paktum ellen irányuló támadásoknak, amelyek más érdekeknek a megvédésére szolgálnak (Ujabbban a francia sajtó már nem is hozza fel az Anchluss paktum elleni érvényt).

Mint ismeretes a német-osztrák vámunió tervének két jelentősebb ellensége van: Franciaország és Csehszlovákia. Franciaország két okból ellenzi a paktumot egyrészt presztízisé és predomináló szerepét egy jövőendő Egyesült Európai Államokban gondolja meggyöngyítettnek, másrészt azonban Franciaország Páneurópa szíveként a francia-német uniót képzelte, amely révén pénzügyi preponderanciája mellett, gazdasági téren is az európai államok élére lépne. Ezt megerősíti az a tény, hogy Anglia egy év óta ellenpólusként nagy erőfeszítéseket tesz az angol birodalom tagjainak Pán-Britaniába való összeolvastása érdekében. Ezt a célt szolgálja a nemrég Rothemere és Beaverbrook lordok vezetése alatt megalakult „United Empire Praty”.

A paktum ellen protestálók között azonban a lehangosabb a Csehszlovákia. A vámunió tervével ugyanis Ma-

gyarország is szimpatizál, azért, mert agrártermékei számára biztos piaca volna, az ipari konkurrencia pedig nem okozna jelentősebb veszteségeket a magyar ipar számára. Ha a német-osztrák vámunióba sikerül Magyarország részvételét megnyerni, akkor Csehszlovákia délen, nyugaton és északon egy egységes vámfalal találja magát szemben, ami teljes gazdasági izoláltsággal volna egyenlő. Ez annál érzékenyebben érintené a Csehszlovákiát, mert külkereskedelmének kétharmad része Németországgal és Ausztriával bonyolódik le és kereskedelmi mérlege ezekkel az államokkal szemben erősen aktív. Például 1931 februárjában az export Ausztriába 30.1 millió schilling, míg az import

Ausztriából csupán 12.2 millis sch. volt. Magától értetődik tehát, hogy ha Németország, Ausztria és Csehszlovákia kereskedelmi mérlege nagyon hátrányosan lenne befolyásolva. Ha ehhez még a heterogén gazdasági érdekek következtében, a kisantant kebelében uralkodó, nézeteltéréseket is mérlegeljük, érthető, hogy a paktum megvalósítása Csehszlovákiát nagyon fájdalmasan érintené.

Ha meggondoljuk, hogy a német-osztrák Rapalló szerződés megkötése szintén nagy politikai viharokat vont maga után amelyek azonban teljesen elültek és ha olvassuk dr. Brünning és dr. Schober határozott hangú és egybehangzó nyilatkozatait, úgy aligha lehet kétséges az, hogy az unió néhány hónapon belül létrejön — aminek népszerűítő következménye újabb gazdasági államszoportulatok keletkezése volna. Ilyenképpen a német-osztrák paktum új érat jelent Európa gazdasági életében és első lépése a gazdasági vilákrizis államkoncentráció által való leküzdésében.

Hermann Dezső

A bukaresti ügyvédek tiltakoznak az ügyvédtörvény életbeléptetése ellen

Bucuresti-Bukarest, április 1. (Az Uj Kelet tudósítójától). A bukaresti ügyvédek mozgalmat indítottak a kamarában és a szenátusban megszavazott törvények életbeléptetése ellen. Tegnap délelőtt újabb gyűlést tartottak ebben az ügyben. A gyűlésen résztvett több kormányparti képviselő és szenátor is, akik valamennyien követelték, hogy a javaslatot hozzák vissza a képviselőházba és módosítsák oly értelemben, hogy az ne legyen káros az ügyvédi karra. Egyes felszólalók azt kívánták, hogy az összes ügyvéd-parlamentereket

hívják a fővárosba a törvény módosítása érdekében. Elhatározták, hogy a harcot a legélesebb eszközökkel fogják folytatni és a sztrájkot sem riadnak vissza. Végül határozati javaslatot szavaztak meg, amelyben élesen tiltakoznak egyes szenátoroknak az ügyvédi karral szemben az ügyvéd-törvény vitája során tanúsított magatartása ellen. Felhívják a parlament-ügyvédeket, hogy teljes erejükkel hassanak oda, hogy a törvény módosíttassék és az ügyvédek sérelmeit orvosolják.

Előbb 600 pengő jutalmat kapott, aztán letartóztatták Schreiber Tamás nyomravezetőjét

Budapest, április 1. A kofferes gyilkosság utolsó fejezete tegnap játszódott le a főkapitányságon. Bezegh-Huszágh Miklós rendőrfőkapitány — mint jelentették — döntött a jutalom kiosztása tekintetében és a lefolytatott nyomozás alapján úgy határozott, hogy Velezki Ferenc ügynök és Dergács Mihály tisztviselő 600—600 pengő jutalmat kapnak, mert elsősorban nekik köszönhető, hogy Schreiber Tamás József rendőrre került.

Arendőrség, mint minden esetben, most is régi tapasztalatok alapján a jutalomért jelentkező emberek előéletét is

megvizsgálta. Így most is a Schreiber-féle jutalmak kiosztásával megbízott rendőrtisztviselő intézkedésére elsősorban Velezki Ferenc előéletére vonatkozó adatokat gyűjtöttek össze.

Ez az adatgyűjtés csakhamar érdekes eredménnyel járt, mert mint ma délelőtt kiderült, a jutalomért jelentkező ügynököt apró bűnselekmények miatt a hatóságok régebbi idő óta körözik. Elfogató parancs is volt ellene kiadva, mert a nyomozó detektívek nem tudták megtalálni. Így történt, hogy Velezki Ferencet ma reggel detektívek állították elő a főkapitányságra,

A nő születési bizonyítványa az arca!

Bájos, üde, hamvas fiatalos lesz, ha arcát Dr. BIRÓ-féle

Havasí Gyopár Crém-

mel ápolja.

Szappan, mosdóvíz fokozza a hatást!

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszertárban

Mi újság Palesztinában

Lloyd Georg falva Palesztinában. Az 1927-ben alapított Saronah és Hasaron kvucák összeépítésével a Keren Kajemet egy új kolóniát létesít, amelyet Lloyd George Dávid, a nagy angol államférfi neve után Ramat Dávidnak fognak nevezni. A Jewish Agency londoni osztálya április 11-én bankettet rendez Lloyd George tiszteletére, aki a banketten személyesen is részt vesz és ott fogja megköszönni, hogy róla Palesztinában kolóniát neveztek el. Eddig csak Lord Balfour nevével neveztek el egy kolóniát Palesztinában.

Jewish Agency Bulletin (J. A. B.). A Keren Hajjeszód jeruzsálemi főirodája által eddig „Zionistische Korrespondenz” (Ziko) és a londoni Cionista Exekutiva által kiadott Presse Revue helyett, valamint a Jewish Agency által eddig kiadott köriratok helyébe a Palesztina Exekutiva ezentul hetenkint „Jewish Agency Bulletin” (J. A. B.) fogja hivatalos híreit az erre illetékeseknek eljuttatni. A Bulletin egyelőre németül, később angolul is meg fog jelenni és meg fogják kapni mindazok, akik eddig a Zikot és Presse Revuet rendszeresen kapták. A Bulletin három részből áll: „Hírek”, amelyek Palesztina gazdasági és általános fejlődéséről tájékoztatnak, „sajtóközlemények”, amelyek minden kritikai állásfoglalás nélkül ismertetik a héber és arab sajtó fontosabb közleményeit és végül „jelentések”, amelyek havonként egyszer részletesen fogják ismertetni a Jewish Agency, a Keren Hajjeszód és a Keren Kajemet munkáit.

A Habimah ujra Palesztinában. Diadalmas európai körutjáról hazatérve a Habimah héber színtársulat Palesztinában Shakespeare „Amit akartok” című darabját mutatta be Tel-Avivban és Jeruzsálemben nagy siker mellett. A jeruzsálemi előadás a főkmányzó és az összes magas hivatalnokok megjelentek. A városi tanács, a Jewish Agency és a Vaad Leumi nagy ünnepeket rendeztek a társulat tiszteletére.

Elkölőségek Palesztinában. Palesztinában időznek ezidőszent Bernhard Shaw, a világhírű író, Mark Chagall, az ismert festő, Louis Browne, az amerikai zsidó költő, Lord és Lady Shandwich, továbbá Lord Melchett leánya, Lady Erleigh, aki elhunyt atyjának birtokán, Tel-Mondban, résztvesz az újabb ültetvények felavatásán.

A kvucák jövedelmezősége. A közös gazdálkodás alapján dolgozó zsidó telepek (kvuca) közül a Gan-Samuel most megjelent kimutatása szerint ez évben a narancs termeléséből 581 font bevételi többletet mutathat fel. Gigenár kvucája mintegy 500 fontot mutat ki különféle gazdasági ágakból, mint tiszta jövedelmet.

Érdekes ásatások. Dr. Sukenik a jeruzsálemi héber egyetem professzora az templom régiségi gyűjteményében egy kőtáblát talált, amelyen arameus nyelven Usia király tetemeinek átszállításáról van szó. Usia, aki a biblia szerint belpoklos volt, a királyi temetkezési helyen volt eltemetve, később azonban ugylátszik máshova szállították. A felirat a Haszoneusok idejéből származik. Jeruzsálem déli részén végzett ásatások egy a bibliai vagy még a biblia előtti korból való érdekes temetőt fedeztek fel. Garstang professzor Jerichóban megállapította, hogy a város falait tüzvész pusztította el.

DERBY

ERBY

ERBY

100.000 lejes sorsolásunkon ki nem húzott sorsjegyek tovább játszanak.

Huzás ápr. 15-én. Főnyeremény 25.000 lej

DVAKODJATOK ES VEDEKEZZETEK BELÉLEGEZVE A VALDA PASTILLÁK

FERTŐTLENÍTŐ EMANÁTIÓT MELYEK, BELÉLEGES ÁLTAL KÖZVETLEN HATÁSSAL VÁNNAK A LEGZŐ SZERVEKRE

TOROFÁJDALMAK, ASTMA, MEGHŰLÉSEK ES NÁTHAK MINDEG HATÁSOSAN ELKERÜLHETŐK EZEN KITŰNŐ ANTISEPTIKUS SZER ALTAL

MINDEG LEGYEN KEZNÉL EGY DOBOZ

VALDA PASTILLA

A DOBOZ FAC-SIMILJE

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN

Hivatalos A ság

Sighet-Márma Uj Kelet tudósítójától. Marmaros megye működéséről szót Dan György elnöknek személtették el tartalmaz a az részletes ad közgazdasági oldára terjed számaival tá pauperizálódás amelyben az el politikája ezt a gyének 160 ezer három járásba geti, visóí ée egy város, egy ség és tíz falu 1930 február ülést tartott, a lasztmánya n amelyekben geket, végreha bűdgetjének k

Hat h vásár

A jelentés is tőségének adm majd a gazdas ter át. Márma keresztül nem kat, mert a m körömfájás pu téktelenebb ké állította meg f a faipari pang is teljesen els kosságának a a jelentés — kosságának nin megmentését a A parlament értésben óriás a krízist enyh vetkeztében le beni vasutvona ser—Macarlá sét, amely faip nal építési emészettek fé gyei ut munká rültek.

Csa segí

Miután Mrá dása az orszá ságnak enyhü jelentékenyebb portáló állame van összefügg ára irányuló len marad, évekkel ezeld faipart.

A vármegye az eddigi mu kimerítették. Iza-völgyi ut ezért a megye nyilvánítsa mert a megye

DERBY

Huzás ápr. 15-én

Figyelj!

FŐZL

Hogyan ünneplik az abessziniai feketebőrű zsidók a peszáchot

A feketebőrű falassák egyik vezére elmondja az abessziniai zsidók tradícióját

Newyork, április 1. Van egy legenda, amely arról, regél, hogy évezredekkel ezelőtt a zsidók Palesztinából egy messze országba vándoroltak, Afrikába és bálványimádók és vad törzsek között élnek. Valóban Abesszinia kis falui között ma is élnek „fekete zsidók”: földművesek, Izrael Istenének hívei, akik a Biblia régi szokásai szerint még ma is áldoznak. Ezeket falassáknak nevezik.

Egy amerikai zsidó tudós, dr. J. Feitlovits életfeladataul tüzte ki a fekete bőrű abessziniai zsidók eredetét kutatni. Meg akarta ismerni történetüket, tanulmányozta és magyarázta szokásaikat és az volt az igyekezete, hogy ezeket a zsidó törzseket kontaktusba hozza a világ zsidóságával.

A falassák egyik küldöttje, Timarath Emanuel a napokban Newyorkba érkezett, hogy az abessziniai fekete zsidók érdekében gyűjtést rendezzen. Ez a ma 34 éves férfi 25 évvel ezelőtt Feitlovits biztatására Európába jött, hogy kiképeztesse magát. Párisban megtanult néhány kultúrnyelvet, iskolákat végzett és modern szellemi kincsekkel felszerelve, visszament fekete bőrű törzstestvérei közé Abessziniába. Az újságírók felkeresték az érdekes embert, aki a falassákról a következőket mondta:

Ósrégi bevándorlás

— A mi híveink, évezredek óta élnek fekete bőrű pogányok, mohamedánok és keresztények között, de soha nem jutott eszükbe, hogy Istenükhöz hűtlene legyenek. Abban a szent meggyőződésben voltak, hogy rajtuk kívül nincsnek zsidók a világon. Amikor dr. Feitlovits először járt közöttük, nagyon bizalmatlanok voltak irányában, mert keresztény misszionáriusnak tartották, aki magát zsidónak adja ki. Hogy nagyon régi időkben vándorolhattak Abessziniába, amellett szól az a körülmény, hogy van két zsidó ünnepnap, amit ők nem ismernek és pedig a Chanuka és Purim. Ellenben a szombatot szentül megtartják. A falassák ezen a napon a zsinagógában gyülekeznek és itt együtt fogyasztják el az ünnepi lakomát. A peszách ünnepi ceremóniáikat hagyományos szellemben ünneplik meg. Kovászos kenyeret nem esznek és nem isszák az Abessziniában divó szeszes italokat. Két napig tart a peszách ünnep, de már három nappal előbb mellőzik a kovászos kenyeret és az erjesztett ételeket. Az ünnepet megelőző napon böjtölnek és csak akkor esznek, amikor papjuk egy áldozati bárányt vágott le. Ez az ősi szertartás a község jelenlétében történik, a templom előtt közvetlenül mielőtt beesteledne.

Az áldozat husát a pap és a község funkcionáriusai eszik meg kovászatlan kenyérral. Jom kippurkor 24 órát böjtölnek. Áv hó 9-ikének böjnapját azonban nem tartják be ilyen szigorúan és csak hajnaltól az est leszálltáig tart a böjt. A nagyon jámbor falassák hétfőn és csütörtökön is böjtölnek.

Két sevout-ünnep

— Kétszer egy évben ünneplik a pünkösti ünnepet és pedig 50 nappal az utolsó peszách nap és 50 nappal a sátoros ünnep után. Ekkor szabad ég alatt gyülekeznek és itt vidám lakmározás közben örvendenek a természet ujjaébredésének.

— A házassági ceremónia csak részben vallási. A jeggyűrűt nem ismerik, éppúgy nem tudnak a zsidóknál divó házassági szerződésről. A vőlegény és menyasszony megjelenik két, vagy három tanu előtt és kijelentik szándékukat, hogy össze akarnak házasodni. Rendszerint 18 és 20 év között házasodnak. A biblia ugyan megengedi a többnejűséget, a falassák azonban nem élnek ezzel a joggal. Ellenben annál sürűbb közöttük a válás. Ezt a falu legidősebb zsidója szokta végre hajtani, egészen egyszerű szertartással. A rendes községi gyűlés alkalmával kihirdetik, hogy ez és ez a házaspár el akar válni. Mindössze annyi szükséges a ceremóniához, hogy a gyűlésen jelen legyenek, ha még élnek, a házasság szülei.

Tiszta házasság

A falassák családi élete erkölcsileg tiszta és igen magas fokon áll. Egymás között a legteljesebb demokrácia uralkodik. A papok és a tudósokat becsülik ugyan, de nem tekintik őket szenteknek, mint más törzsek. A papok és tudósok a faluban éppen úgy dolgoznak, mint a többi tudatlan paraszton.

A falasa Timerut Emanuel idézi dr. Feitlovits írásait: erősen hangsúlyozza, hogy Abesszinia zsidói több ízben szenvedtek pogromokat és üldöztetéseket, de sohasem sikerült őket megtéríteni. Ha elhagyták volna vallásukat, semmi bántódás nem érte volna őket, viszont egy évszázad alatt az egész törzs eltűnt volna. Ők azonban rendíthetetlenül megmaradtak fajiságuk mellett. Nyolcvan évvel ezelőtt már annyira ment az üldözés, hogy a falassák kiirtásától kellett tartani. Voltak egyesek, akik látszatra kitértek, de titokban megmaradtak zsidóknak, éppúgy, mint a spanyol maranusok. Ma nincsen zsidóüldözés Abessziniában és a falassák semmivel sem gazdagabbak, vagy szegényebbek más vallású honfitársaiknál. Az új abessziniai császár a modern civilizációt akarja meghonosítani országában.

Számos női betegség,

sok kellemetlenség

elejét veszi a Lysoform

állandó használata

Megfelelő adagolásban a Lysoform megöli a tudomány ismerete legellenállóbb baktériumait.

ERŐTELJES antiszeptikum, elég hatékony, hogy a tudomány által ismert legellenállóbb bacillusokat megöli, a Lysoform, megfelelő oldatban az ideális antiszeptikum a nő „intim toalett”-je számára.

Megöli mindazon csirákat, amelyek a női nemi szerveket megtámadják, amikor a test ellenálló képessége csökken; betegségeket okoznak, amelyek éppen olyan kellemetlenek, mint veszedelmesek. Tegye szokásává a Lysoform használatát — vegyen azonnal egy üveget!

Lysoform csakis eredeti üvegben kapható. Kimerve eladott készítmények hamisítványok.

Lysoform

nevé urat alkalmazott, kizárólag azért, hogy Amerika nagy városaiban sorra árják az üzleteket és mindenütt az ó gyártmányait kériék. A trükk költséges volt, de jól kifizetődött.

Hirdetés a sirkövön

Nyugat-Amerika egyik városában egyszer a következő plakáttal ragasztották tele az uccákat: — Miért él ön még mindig ebben a siralomvágyban, amikor Jim Burton-nél negyven dollárért elsőrangú, pompás temetést kaphat? A plakátnak a krónikák szerint nem volt különösebb üzleti sikere.

Amerikában igen gyakran használják fel reklám céljaira a temetőket is. A sirkövön a következő felirat olvasható:

— Itt nyugszik Jobbins Jeremiás hentesmester. A hű férj és kitűnő apa. Bánatos özvegye a remélt boldog viszontlátás reményében az ő szellemében vezeti tovább a Fő-uccában levő, elismerten elsőrangú hentesüzletet.

Macskavásár vásárló nélkül

A hirdetések és plakátok nagy népszerűsége természetesen sok visszaélésre ad alkalmat, valóságilag csábítja jó és rossz tréfákra is. Egy ilyen tréfának ültek fel Chester angol város polgárai 1814-ben. Akkoriban győzték le végérvényesen a szövetséges hatalmak Napoleon császárt Waterlooánál és elhatározták Napoleonnak Szent Iona szigetére való internálását. Chester városában ekkor plakátokkal ragasztották tele az uccákat, amelyek azt közölték a lakossággal, hogy az angol kormány Napoleon elszállítására előtt ki akarja irtani Szent Iona szigetén a rendkívül elszaporodott egereket és patkányokat. A kormány ezért macskákat vásárolt, jól kifejlett, erős macskákért 10—16 shillinget fizet, kiscicáért pedig félkoronát. Minden polgárt felszólítanak, hogy aki hajlandó ezen az áron megvásárolni macskájától, jelentkezzék a Bacon Street 16. számú házban, délután 12 és 2 óra között. A hatás leirhatatlan volt: Chester polgárai tömegesen tudultak, hogy macskáikat értékesítsék. A városból és környékéről gyalog, lóháton és kocsin tödult a tömeg, falusi gazdák zsákokba kötve, kosárban és kendőkben a nyávogó, prűszkölő és trűszkölő macskák ezreit hordták a Bacon Streetre, öreg-

asszonyok könnyeiket törülgetve hozták el kedvenc macskájukat, hogy tizenhat shillinget kapjanak érte. Oriási tömeg gyűlt össze a megjelölt ház előtt, amelyben azonban senki sem mozdult, az ablakokban senkit sem lehetett látni, a kapu zárva maradt. Az emberek türelmesen várakoztak jódarabig, azután türelmetlenkedni kezdtek, végül fülsiketítő lármá támadt, betörték a kaput és behatoltak a házba, amely azonban lakatlan és üresnek bizonyult: a chesteriek kénytelenek voltak belenyugodni abba, hogy valaki megtréfálta őket. Az egyébként csendes, nyugodt városban valóságos forradalom támadt, uccahosszat ordítottak és verekedtek a felültemet emberek, egynemese érthetetlen, hogy emberéletben nem történt nagyobb kár, csak néhány betört fej esett a népharagnak áldozatul. Sohasem derült ki, hogy ki csinálta a keserves tréfat.

Pók a lapban

Szellemes reklámtrükköt eszelt ki Mark Twain fiatal korában, amikor még lapot szerkesztett. Valamelyik napon levelet kapott egy kellemetlenkedő előfizetőjétől, amelyben az illető azt panaszoalta, hogy újságjában egy hatalmas pókot talált, ezért magyarázatot kért a szerkesztőtől. Mark Twain a szerkesztői üzeretekben közzétette a levelet és válaszolt, amely a következőképpen hangzott: Pók az újságban nem jelent sem szerencsét, sem gondot. A pók egyszerűen átnézte a hirdetések, hogy megtudja, melyik kereskedő nem hirdet lapunkban, mert annak airtaja előtt szőheti hálóját s teljes nyugalomban, zavartalanul élhet hosszú életet.

— Összeomlott a legnagyobb olasz hajózási vállalatok egyike. Rómából jelentik: Trieszt gazdasági köreiből izgalmat váltott ki az a hír, hogy a legnagyobb olasz hajózási vállalatok egyike, a Navigazione Triestina felszámolni készül. A társaság kétezer alkalmazottja kenyerét fogja veszteni. A szanalás érdekében megindított tárgyalások meghiusultak. Most már mindössze csak arról lehet szó, hogy a hajóparkot előnyös árban értékesítsék. Egy római és egy genuai hajózási társaság érdeklődik a hajók iránt.

Reklámtrükkök az ókortól a legújabb időkig

Barnum kétszázmillió shillinget költött reklámra

Tutankhamen orvosai plakátokon kínálták fel szolgálataikat

Manapság minden kereskedő tisztában van már a reklám fontosságával. Mindenki tudja, hogy nem elég jó árut adni, elsőrangú árut szállítani, hanem fel is kell hívni arra a közönség figyelmét, mindegy, hogy milyen módon, milyen eszközzel.

A reklám művészete ósrégi. Évezredekkel ezelőtt Egyiptomban is ismerték már. Tutankhamen idejéből maradtak fenn plakátok, amelyeken orvosok ajánlják fel szolgálataikat. A régi görögök-nél és rómaiaknál is állandóan voltak üzleti hirdetések. Az első újsághirdetés Angliában jelent meg 1652-ben, a könyvkiadók voltak ezen a téren az úttörők, ők használták fel elsőnek ezt a leghatásosabb propagandaeszközt. Rőpiratokon, plakátokon, katalógusokban is hirdették az angol könyvkereskedők portékájukat, de nagyon óvatosaknak kellett lenniük: a XVII. század elején még drága és ritka volt a papíros, a hatóságok gondossága pedig messzire kiterjedt, megtörtént, hogy egy kereskedőt, aki minden vevőjének egy-egy katalógust adott, papírpazarlásért súlyosan megbüntettek.

Barnum, a modern reklám atyja

Barnumot, a híres cirkszigazgatót, a modern reklám atyjának szokták ne-

vezni, még pedig teljes joggal, mert ő volt az, aki a múlt század második felében a reklámot óriási méretekben használta fel. Minden eszköz jó volt számára, hogy az embereket foglalkoztassa és magáról beszéltesse. Egyszer megtörtént, hogy az amerikai hatóságok teljes erővel nyomoztak valaki után, aki több asszonyt meggyilkolt. Barnum jelentkezett, mint gyilkos, de majdnem megjárta: a főláborodott tömeg megtámadta és meg akarta lincselni, a rendőrök csak nagy erőfeszítéssel tudták megmenteni. Természetesen még aznap kiderült, hogy nem Barnum a gyilkos, amire a közönség tömegesen tödult a cirksuzba. Legnagyobb reklám-trükkjét Barnum Angliában talált ki: a legmagasabb összeköttetések igénybevételével sikerült elérnie, hogy cirksuzának törpe clownját, Tom Thumbot, fogadta a királyi pár. A cirksuzgazgató jól spekulált ezekután egész Angliában mindenki látni akarta a törpét. Barnum működésének ideje alatt mintegy 8000 millió lejt költött reklámra. Az eredmény az volt, hogy halála után a jól felszerelt cirksuzon kívül mintegy 8000 millió lejt maradt örökösire.

Egyes kereskedők néha igen furcsa trükköket találnak ki, hogy felhívják a figyelmet magukra és áruikra. Egy amerikai cipőkrémgyáros például több jó-

A hagyományó macót kell szeder ni. Szigoru felüg kat, amelyeken e lenni. A család őket. Mert a hár a lévitákat és Iz egyházi hierarchi is fennmaradt

Van Erdélynek egy zsidó ház, ah tizennégy év óta megszegik az első apa — öszbe csak görnyedt hátú, s — egyébként szív a maguk érintette mányokat. Minde házban, ahogya írják. De midőn este, fekete ruhát szavú, befele elő diái nem esendül szabadságnak ez máco fölé pedig diket. Egyszerü géppel készült. Sz ve, egyik sarka te színe elárulja, ho rült a ház asztala

Meg van ennek maga története. darab azokból, alatt lejátáztódtak tragédiák végtelen agy, ahogy hallott Második éve fo Manó zászlóst ne szabadságra. A sz budapesti sváb — fitok antiszemita nákat a leghajme ba hajszolta bele. zás sikerült és h sikerült visszamer tet a lövésárókba te a hősi címet rancsnok.

De a zászlósnak És nem engedte W. önkéntes szak fiu raportra jelen ndult az olasz e séges ágyuk dőre barátságban a feltő hazament már nap rencsége volt. Az sége volt a hazán be volt löve. Méc tak, hogy leváltia nehezen ment. Me négy órát álltak é ben és hallatták tok koncertjét.

Igy érkezett el

Dávid

a szegény zsidó bankár életének sőtől bukásáig. regénye egyike a gyóbb sike

Ara füz
Ara köt
Kapható az UJ

A Zs Szakác

1000-nél tö cept. A köz szép kiáll kötés

ÁRA: 3

K a p h

UJ KELET k

A negyedik macó

Írta: KASZTNER REZSŐ

A hagyományok előírják, hogy három macót kell széderestén az asztalra helyezni. Szigorú felügyelet alatt készült macókat, amelyeken egy törésnek sem szabad lenni. A családfő gondosan betakarja őket. Mert a három macó a kohánitákat, a lévitákat és Izrael népét, a zsidó nép egyházi hierarchiájának még a mai napig is fennmaradt három osztályát jelképezi.

Van Erdélynek egy eldugott zugában egy zsidó ház, ahol ezt a tradíciót immár tizennégy év óta esztendőről-esztendőre megsejzik az első széder estén. A családapa — öszbe csavarodott szakállu, megörnyedt hátu, szomorú tekintetű ember — egyébként szívósan és féltékenyen őrzi a maguk érintettségében a zsidó hagyományokat. Minden úgy történik ebben a házban, ahogyan azt a törvények előírják. De midőn elérkezik az első szédereste, fekete ruhát ölt magára a ház, halkszavu, befelé élő asszonya. A Hala melódiai nem csendülnek fel kitoró örömmel a szabadságnak ezen az ünnepén. A három macó fölé pedig odahelyeznek egy negyediket. Egyszerű négyszögletes macó ez, géppel készült. Szélei le vannak töredezve, egyik sarka teljesen hiányzik és sárga színe elárulja, hogy hosszú éveken át került a ház asztalára.

Meg van ennek a negyedik macónak is a maga története. Háborus történet, egy darab azokból, amelyek a világháború alatt lejárásztak. Egy fejezet a háborus tragédiák végtelen eposzában. Elmondom ugy, ahogy hallottam.

Második éve folyt már az öldöklés. K. Manó zászlóst nem engedték haza husvéti szabadságra. A századparancsnok — egy budapesti sváb — egyáltalán nem csinált hitkot antiszemitizmusából. A zsidó katonákat a leghajmeresztőbb vállalkozásokba hajszolta bele. Ha egy ilyen vállalkozás sikerült és ha a kiküldött járőrnek sikerült visszamentenie nyomoruságas életét a lövészárkba, saját magának aratta a hősi címet és jelleget a századparancsnok.

De a zászlósnak nem adott szabadságot, és nem engedte haza a zászlós barátját, W. önkéntes szakaszvezetőt sem. A két fiu raportra jelentkezett. De közben megindult az olasz ellenoffenzíva. Az elleneségek ágyuk döröje nyomta el a két jóbarátban a feltörő kétségbeesést. Aki hazament már napokkal ezelőtt, annak szerencséje volt. Az ott maradtakra szükség volt a hazának. A hadállás teljesen be volt löve. Még csak arra sem számíthaták, hogy leváltják őket. Az élelmész is nehezen ment. Megtörtént az, hogy huszon négy órát álltak étlen-szomian a fedezékben és hallgatták a srappellek és gránátok koncertjét.

Igy érkezett el az első széder napja.

Dávid Golder
 a szegény zsidófiúból lett nagystílű bankár életének regénye fölemelkedéstől bukásig. *Irene Nemirovszky* regénye egyike az utóbbi évek legnagyobb sikerű könyveinek
 Ára fűzve 136 lej,
 Ára kötve 204 lej.
 Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

A Zsidónő Szakácskönyve
 1000-nél több kitűnő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vászonkötésű könyv
ÁRA: 300 LEI
 Kapható az UJ KELET könyvosztályában

A zászlós előzőleg titokban utasítást adott a konyhának, hogy küldjenek ki a lövészárkba néhány darabot abból a pászkból, amellyel ilyenkor, ünnep előtt ellátták a hozzátartozók és a közintézmények a fronton küzdő hősokeket. A parancsot végre hajtották. A zászlós és barátja széderestére készültek. Az ellenséges ágyutűz ezen a napon még vadabul tombolt, mint valaha. Mintha titokzatos, láthatatlan kráter ontotta volna magából szakadatlanul a gyilkos tüzet a hadállásra. A zászlós és a szakaszvezető egymást átölve hallgatták a pokoli koncertet. Mindketten vallásos család gyermekei voltak s haza gondoltak, ahol ilyenkor már az utolsó előlétszületék is megtörténtek. Az idegen uralom alól való felszabadulás, az első zsidó s talán az első emberi szabadságharc megünneplésére.

Lassan beesteledett. Mélyen benne jártak már az áprilisban. Az orosz puszták felől tavasz áramlott a lövészárkok felé, a fedezékben levők azonban mitem tudtak erről. A két fiu haza gondolt. Leültek, hogy megemlékezzenek ők is a Micraimból való kivonulásra. Sok minden hiányzott a rögtönzött asztalról: a keserű gyökér, a hus, a bor, a tojás... A zászlós elővette imakönyvét és olvasni kezdte:

— Kövo lachmo anjo... Ez ma keserűség, a nyomoruság kenyere...

Egymásra néztek. Az emlékezés könnyecsek áttetsző fátylával vonta be szeméiket. Az ajtó felszakadt. Az ordonánc írásbeli parancsot kézbesít a zászlósoknak, hogy vegyen magához néhány embert és azonnal induljon az ellenséges állások kikémlésére.

Tovább dagad a kassai ujoncszabadítási affér

Egy kassai ügyvéd s egy gyáros a letartóztatottak között

Kassa, április 1. A kassai rendőrség az ujoncszabadítási afférban befejezte a letartóztatottak kihallgatását és annak képe most már teljes egészében kibontakozott. Megállapítást nyert, hogy Martinec orvos egy maffia áldozata, belesodródott az afférba és azután nem tudott belőle kikerülni. A rendőrség szombát este újabb letartóztatásokat eszközölt. Letartóztaták a nagyidai Hirsch-testvéreket, továbbá két kassai

Eső, szél vagy hó
 bármilyen legyen az időjárás: a hidegebb évszak állandó bőrápolást kíván a

NIVEA-CRÉME

használatát. Dörzsölje be naponta arcát és kezét ezzel a krémrel, de nemcsak este, hanem nappal is, mielőtt kimegy a szabad levegőre. Nivea-krém megőrzi bőrét az időjárás káros behatásaitól és megőrzi annak puhaságát és rugalmasságát. *A Nivea krém nem pótolható* mert különleges hatását a kiváló bőrápoló szernek, az Euceritnek köszönheti, amelyet más krémekben nem találhatunk meg.

Dobozokban: Lei 15.—, 34.—, 72.—. Tubusokban tiszta ónból: Lei 30.—, 45.—
 Emil Ziegler, Brasov-Brasso, Vasut-uca 45

— Most, ebben a rettenetes tűzben? — hördült fel a két fiu.

Az ordonánc mögött ebben a pillanatban megjelent a századparancsnok kísérete ties figurája.

— Intelligens emberre van szükség. Pontos megbízatásról van szó. Maguk zsidók állandóan az intelligenciájukkal hengeznek. Most meglátom, mit tud.

Két perc múlva a járőr már utban volt. Haton indultak el és egyetlen egy tért közülük élve vissza. A szakaszvezető. A járőrt észrevették az olaszok, gépfegyvertűz alá fogták. A zászlós fejlovéstől esett el. A szakaszvezető három órán keresztül szorongott egy földhányás mögött. Fekete hajában ezüstös szálak csillogtak, midőn visszatért a fedezékbe.

Másnap leváltották a századot. A szakaszvezető szabadságra ment és magával vitte azt a macót is, amelyet azon a feledhetetlen széderestén könnyeivel szentelt meg a zászlós.

Ezt a macót ereklyeként őrzi Erdélynek egy eldugott zugában egy zsidó család. Tizennégy év óta minden esztendőben felkerül az első széderestén az asztalra. A negyedik macó.

NAPROL-NAPRA

A francia kormány utasította külföldi képviselőit, hogy a szomszédos országokból a nemzetközi gyarmatügyi kiállítás idejére Franciaországba szöndékező utasokkal közöljék, hogy a határt vizum, sőt utlevél nélkül is átléphetik a követségeken ingyen láttamozott személyazonossági bizonyítványaikkal.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a görögországi Dedeagacs kikötője közelében az Egei tenger Emos öblében két motorcsónak vitorláshajóval ütközött össze s mindhárom jármű elsüllyedt. Mindössze egy hajótöröttet sikerült élve kimenteni a tengerből. Egy jelentés szerint 8, más forrás szerint 22 halálos áldozata van a hajók összeütközésének. Néhány holttestet a tenger már partra vetett.

Bauer pilóta vezetése alatt elindult a német Luftansa első utasszállító repülőgépe Rómába, fedelzetén Guerard birodalmi közlekedésügyi miniszterrel. Az ellenirányból Boldi olasz pilóta vezeti a Róma—Berlin légi utvonal olasz gépét. A gépek új típusuak és hallatlan teljesítményekre képesek. Kilenc utassal 5 perc alatt ezer, 11 perc alatt 2000 20 perc alatt 3000, félóra alatt 4000, háromnegyed óra alatt 5000 méter magasságba tudnak emelkedni. Az Alpok miatt a gépek kénytelenek majdnem ilyen magasságba emelkedni.

A kommunisták tüntető sztrájkot rendeztek a francia bányavidéken

Párizs, április 1. Az északfranciaországi bányakerületekben a bérharcból támadt ellentéték folytán a helyzet válságosra fordult. A kommunista bányászszervezetek erős agitációt folytatnak, hogy a bányakerületekben mielőbb proklamálják az általános sztrájkot. A kommunisták kezdeményezésére hétfőn reggel valamennyi bányában huszonnégyórás tiltakozó sztrájkot kezdtek a bányatulajdonosok által tervezett bérredukció ellen. Lens, Douais és Dorin Villers bányavárosokban vasárnap este nagy kommunistá tüntetések voltak, amelyek során összeütközés támadt a rendőrség és a tüntetők között. Lensben a kommunisták kövekkel dobálták meg a rendőröket, akik erre puskatűzzel támadtak a bányászok ellen. Több ember megsebesült. A sztrájkvezéreket letartóztatták. A francia belügyminisztérium rendkívüli intézkedéseket tett a fenyegető sztrájkveszedelem letörésére és az összes bányatelepekre erős csendőri készültséget küldött.

Véletlenül elégették egy bankigazgató harmincezer koronás ékszerét

Budapest, április 1. Különös és izgalmas nyomozás folyt le tegnap egy bank igazgató lakásán. Gábor Arnold igazgató, aki az Iskola uca 20 sz. házban lakik, bejelentetet a rendőrségen, hogy feleségének 30.000 korona értékű platinába foglalt gyémántkőves melltűje elveszett, alighanem ellopták. Azonnal detektívek mentek a lakásba és megkezdtek a vizsgálatot. Kihallgatták a személyzetet és a házbeliakat, aztán kutatni kezdtek a lakásban. Rövidesen meglepő felfedezést tettek. Az egyik detektív kutatás közben kinyitotta az ebédlő hatalmas cserépkályhájának ajtaját és amikor benézett, a hamvadó parázsban valami fényes tárgyat látott csillogni. Eloltották a tüzet és a hamuból előkerült az ellopottnak vélt ékszer sirlalmas maradványa: a gyé-

mántok a nagy forráságban elhamvadtak és csak a platinafoglalat maradt meg, épségben. Most aztán már rövidesen kiderült, hogy mi történt. Gábor Arnolddal együtt lakik az anyósa, Dessauer Lipótné, aki délben takarítás közben véletlenül lesöpörte az asztalról az ott elhelyezett melltűt és a szeméttel együtt a kályhába dobta.

A próféta gyermek
 Edmond Fleg megrázó zsidó regénye
 Ára 100 lej és portó
 KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

REKORD

Jobb kereset!
 Havonta **8000**
 lejjel többet keres!
 Fontos növegyeteknek!
 Azonnalra keresünk minden városban és faluban szorgalmas megbízható, bármilyen foglalkozású és életkorú egyéneket, önálló **gép-kötőde** átvételére és berendezésére, régóta + evált **„Rekord”** univerzál gyors kötőgéppel, k cserélhető dupla hengerrel **2 gép egyben** Szakismeretek nem szükségesek. A landó magas kereset garantálva. Kélemes házi foglalkozás mellett. Megvesszük Önötől az egész kész árut. Elismert magas áron. Személyes praktikus tapasztalat 30 év óta. Kérjen még ma kimerítő, díjtalan és kötelezettség nélküli felvilágosítást a **„Rekord”** kötőgép üzemtől. Megyes. Hatóságok, e'öl ároságok, községek, intézetek, fogházak és jótékony célu egyesületek szállításra

Constantin Brunner,

az asszimilációs ideológia filozófusa

Leopold Wertheimer, írónak néven Constantin Brunner, nem céhbéli filozófus a szó professzorális értelmében és egyetemi katedrát sem tölt be. Olyanfajta outsider a filozófiában, mint pl. Walter Rathenau, Fritz Mauthner stb. voltak, akik l'art pour l'art filozófusok, csupán a filozófia erőszóló indíttatva. Kivülállása dacára Constantin Brunner mégis iskolát alapított és ahogyan van Németországban Kant-Gesellschaft, Rudolf Zucken-Bund stb., éppúgy van ma már 1924 óta, Constantin Brunner-Gesellschaft is, amely a neospinozizmus filozófiájának terjesztését tűzte ki zászlajára.

Mert a kanti filozófia megcáfolása és Spinoza diadalrajtása képezi Constantin Brunner filozófiájának főcélját. Filozófiai problémák mellett azonban szociológiai kérdések is érdeklik és elsősorban a zsidóság szociológiája az, amelybe szívesen elmélyed. A zsidóság társadalmi helyzete, kulturális viszonya, nemzeti feladata és népi hivatása — azok a kérdések, amelyek legintenzívebben foglalkoztatják ezeken belül az antiszemitizmus okait kutatja.

Ez a kérdés már régen foglalkoztatta a zsidó gondolkodókat. Pinsker nacionális momentumokra vezette vissza a judofóbiát és az ő nyomdokaiban halad Jakob Klatzkin is, aki az antiszemitizmusban a nemzsidók reakcióját látja a zsidóság államnéküliségének természetellenessége és anomáliája ellen. Achad Haam kulturális ellentétékből magyarázza az antiszemitizmus keletkezését. Arnold Zweig a zsidógyűlöletet ösztönözni ellenszennel okolja meg, amely minden szociális csoportban és a másik szociális csoporttal szemben el és az antiszemitizmust Constantin Brunner gondolatait továbbfűzve differenciális affektusként fogja fel. Constantin Brunner ugyanis az antiszemitizmus csoportaffektust lát és „Hochmut einer Gruppe“ néven beszél róla. Az antiszemitizmust és a zsidók magatartását vele szemben tárgyalja egyik legújabb könyve is, amely „A zsidók kötelessége és az állam kötelessége“ címét viseli (L. R. Seligmann, Hitbólatul lochemet, Haolam, 9. sz. 1931. III. 3.).

Constantin Brunner ebben a könyvében is, amely pártpolitikai lapok több programatikussá cikkét tartalmazza, szélsőséges negációval és kimondott gyűlölettel helyezkedik szembe a Palesztina-eszmével. A zsidóság népléte megszűnt attól a pillanattól kezdve, amikor az isteni gondviselés országából száműzte. A zsidóságot nem zetek tekinteni azt jelenti, hogy szembe helyezkedem Isten akaratával, aki a száműzetéssel Izrael népvoltának megszüntetését célozta. A Szentírásban oly gyakran történő hivatkozás Erec Jisráélra mint hazára, nem bizonyít a Palesztina-restauráció ideálja mellett, mert a Szentírásban előforduló utalások csak arra az időre vonatkoznak, amikor még Palesztina volt a zsidók hazája, de nem a Templompusztulás utáni időre. A zsidóság ezért nem mondható népek és mindenfajta nemzeti aspirációja perhorreszkálható. A zsidóság büne mindig az volt, hogy nem értette meg a történelem parancsoló szavát, amely a diaszóra szomorú sorsával azt kényszerítette rá, hogy az adott feltételekhez alkalmazkodva, teljesen beleolvadjon azok közé a népek közé, ahová Isten providenciális akaratából kifolyólag sodródott. A zsidóság csak akkor áll hivatása magasztalán, ha lemond minden nacionális törekvéséről és ehelyett teljesen beleömlik az őt körülvevő népek közösségébe. A zsidó nemzeti eszme fegvert ad az antiszemiták kezébe és mindaddig, amíg a zsidók ragaszkodnak a Palesztina-rekonstrukció ideáljához, semmiféle joguk nincs ahhoz, hogy polgári egyenlőséget követeljenek. A zsidóság kötelessége ezért a száz százalékos asszimiláció, a teljes beleolvadás és a feltétlen hozzájárulás ahhoz a nemzethez, amelynek polgárjogait élvezi.

Az emancipációval járó jogokat csak mint ember, de nem mint zsidó vindikálhatja magának, csak miután zsidósága alól emancipálta magát, tarthat számot az emberi emancipáció előnyeire.

A filozófia csak akkor válik igazi filozófiává, ha kapcsolatot tart fenn a reális élettel. Ezért igyekezett minden filozófus állást foglalni a politikai eszmékkel. Platon leszállt a teória magas rétegeiből és államtanával megalkotta a filozófiai politikát. Fichte a tudománytan légüres régióból a filozófia retorikához menekült és a német néphez intézett beszédeivel Németország felszabadulását eredményezte a francia önkényuralom alól. Constantin Brunner is keresi a kontaktust a gyakorlati élettel. De filozófikusabban járna el, ha korszakában a zsidóságért, nem pedig a zsidóság ellen filozófolna. Nem kellene

messze mennie például. Csak 150 évvel kellene visszatekintenie és ott látna maga előtt Mendelssohn Mózes törékeny glóriáinak, amint Lavater provokatív felszólításától vérgigé, egész filozófiai tudását és tudományos képességeit a zsidóság ügyének szentelte. Vagy a „liberalizmus“ nem engedi ily retrográd visszavetítésre, ugy szeretnők Constantin Brunner figyelmébe ajánlani a nemrég elhunyt darmstadti zsidó filozófust, Julius Goldsteint. Julius Goldstein t. i. amellet, hogy önálló filozófiai művek szerzője, William James német átültetője és Wilhelm Jerusalem és Theodor Lessinggel Németországban a pragmatizmus meghonosítója volt, a zsidóságért is dolgozott. Julius Goldstein élete utolsó éveit arra használta fel, hogy az általa megindított „Der Morgen“ hasábjain, valamint más folyóiratokban és előadásokban a gombamódra szaporodó fajelméleti teóriákat filozófiai felkészültséggel és tudományos apparátussal megcáfolta. Jól tenné Constantin Brunner, ha Julius Goldstein példáját követné.

Dr. G. J.

Egy tőzsdei manőver sikeréért elvágta az Anglia és Amerika közötti tengeri kábelt

A newyorki tőzsdei spekulációnak óriási nyereséget hozott a kábelforgalom szünetelése

London, április 1. Nagyarányu és fantasztikus módon végrehajtott tőzsdei manővert lepleztek le néhány nappal ezelőtt a newyorki és londoni tőzsdéken. Mult hétfőn a déli órákban a londoni tőzsdén megállapították, hogy az Anglia és Newyork között lefektetett tengeri kábel nem működik és a londoni és newyorki tőzsdék az árfolyamzárás legkritikusabb óráiban el voltak zárva egymástól. Az egyik távirótársaság kábelhívója azonnal utra kelt és két napi kutatás után megállapította, hogy a tengeri kábelt egy

helyen erőszakosan elvágta.

Ebben az ügyben erőlyes vizsgálat indult meg és ennek során kiderült, hogy newyorki tőzsdeügynökök megbízásából vágta el valaki a tengeralatti táviróvezetéket. Az ügynökök az alatt a két nap alatt, amíg a közvetlen hírszolgáltatás London és Newyork között szünetelt, mérés tőzsdei spekulációt hajtottak végre és azon többmillió dollárt nyertek. A távirótársaság a rejtélyes eset felderítése céljából ezer font jutalmat tűzött ki.

Szétverték az asztalokat, eltörték az üvegeket és véresre verték a főpincért, a fizetni nem akaró vendégek

Éjszakai közelharc az egyik Ferenc József uti vendéglőben

Cluj-Kolozsvár, április 1. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A keddről szerdára virradó éjjel felháborító botrány színhelye volt az egyik Ferenc József uti vendéglő. Estefél három fiatalember állított be a vendéglőbe és a késő éjszakai bor mellett mulattak. A mulatozás alatt jelentékeny mennyiségű italt és ételt fogyasztottak el. Hajnali fél háromkor a főpincér asztalukhoz lépett és figyelmeztette őket, hogy záróra van. Ekkor a három vendég együttesen való gattott szitkokkal halmozta el a főpincért. Majd felkapták széküket és a főpincérre sújtották. Ezután ütlegelni kezdték a főpincért, aki segítségért kiabálva az uccára menekült a verekedők elől. Az előrohán személyzettel is fel-

vették a harcot és mindenkit összevissza vertek, aki a kezükügyébe erült.

Valósággal tobzódni kezdtek a részeg emberek, asztalokat borítottak fel, ablakokat vertek be, a dugaszolt üvegeket a földhöz csapták, a kasszát felborították. Pár perc múlva a vendéglő valóságos romhalmazzá változott.

Mikor mindezeket néhány perc leforgása alatt elintézték, hangos énekléssel távoztak el a vendéglőből. A tulajdonos, Tizsán Lászlóné, a rendőrségen tett bűnvádi feljelentést az ismertlen mulatozók ellen. A rendőrség azonnal erőlyes nyomozást vezetett be a tettesek kézrekerítésére, akik a vendéglősnő vallomása szerint 15 ezer lej kárt okoztak.

Két év múlva megindul a rendszeres léghajóforgalom az óceánon át

— mondja Eckener

Newyork, április 1. Dr. Eckener, aki az „Európa“ fedélzetén újra utnak indult Németország felé, — szenzációs nyilatkozatot tett tudósítónk előtt amerikai utjának eredményéről. Eckener dr., a „Graf Zeppelin“ főparancsnoka, a többi között a következőket mondta:

— Gondosan megvizsgáltuk mindazokat a technikai és gazdasági kérdéseket, amelyek az Atlanti óceánt áthidaló állandó léghajóforgalommal kapcsolatban felmerülnek és arra az eredményre jutottunk, hogy az óceánon át való menetrendszerű Zeppelin közlekedés igenis lehetséges.

Ha előre nem látható akadályok nem borítják föl terveinket, úgy 1933 tavaszán, vagy nyárelőjén megindítjuk a rendszeres Európa—Amerika Zeppelin-szolgálatot. Egyelőre csak két léghajó

fogja ellátni a közlekedést, ezeket azonban hamarosan újabbak fogják kiegészíteni. Valószínűleg hetenként kétszer fog Európából, illetve Amerikából elindulni egy-egy léghajó. Az ut ára előreláthatólag 800—1000 dollár lesz. A léghajó hangárait Amerikában valahol Baltimore vidékén fogjuk elhelyezni, a leszállási és indulási hely azonban Newyorkban lesz.

Ennek a kérdésnek a végleges eldöntése a meteorológiai viszonyoktól függ. Dr. Eckener azt hiszi, hogy két éven belül áttérnek a léghajók Diesel-motorokkal való hajtására, ami által nemcsak a léghajózás biztonsága növekedne, hanem egy-egy óceánrepülésnél 7—8000 kiló fűtőanyagot is lehetne megtakarítani. Ha a léghajók mintegy 80 mérföldnyi átlagsebességgel halad-

HONNAN SIET?

PÉTER

üvegüzletében készített keretet. Aki szívet és olcsót akar, az mind oda menjen, mert választékban és árakban vele senki nem versenyezhet. Mélyen leszállított árak.

CLUJ, P. M. Viteazul 34, (Széchenyi tér) Épület üvegezés helyben és vidéken

Tábla üveg gyári árban

nának, úgy Amerikából két nap alatt jutnának át Európába, vissza pedig 2 és fél nap alatt. Végül kijelentette Eckener, hogy Európába való megérkezés után azonnal tárgyal illetékes párizsi körökkel, hogy Franciaország területén közbeeső kikötőhelyet lehessen létesíteni.

Az angol konzervatívok az agrártermékek bel-földi védelméért

London, április 1. A konzervatív párt vezére és Lord Beaverbrook között megegyezés létesült. Az egységesség bázisát Baldwin egyik nyilatkozata képezi, amelyben kijelentette, hogy a legközelebbi parlamenti választásoknál az államot annak felhatalmazására fogja kérni, hogy a hazai mezőgazdaságot támogatásával szemben, az ugynevezett kvótarendszerek alkalmazása által olyképpen, hogy a behozott mennyiség pontos korlátozást nyerjen és megállapítást találjon az a forma, amely szerint Angliába külföldi agrárcikkek exportálhatnának. Részint behozatali tilalom, más részt vámok, illetőleg ezen eszközök kombinációjával. Ez az egység alapját képezi a hivatalos konzervatív párt és a Beaverbrook-csoport közötti megállapodásnak. Beaverbrook a birodalom határain belüli szabadkereskedelem széleskörű kiépítését követelte, konzervatív agrárpolitikát az angol mezőgazdaság védelmére és a külföldi agrártermékek behozatali tilalmát. Baldwin kijelentette, hogy a konzervatívoknak az uralomra való visszatérése esetén a lehetőség szerint a párt magáévá fogja tenni a Beaverbrook-csoport kívánságát. A Daily Mail jelentése szerint Rothermere is csatlakozott az egységhez.

Üzletáthelyezés

miatt az összes raktáron levő könyv- és papírárakat, írószereket és irodai felszereléseket, grammofonlemezeket, továbbá Machson garnitúrákat, imakönyveket, Talesim és az összes rituális cikkeket

szenzációsan olcsó

árban árusítjuk.

El ne mulassza a ritka és kedvező alkalmat és siessen míg a készlet tart a

„SAFRUTH“

zsidó könyv és papírkereskedésbe Cluj, P. M. Vit. (Széchenyi tér) 39.

AMBROSI FISCHER & CO
AIUD-JUD-ALBA

Szülőoltványok, alanyvesszők, gyümölcsfák, diszfák, rózsák stb. legjobb beszerzési forrása.

Első osztályú alanyvesszőket, Berlandieri x Riparia, Riparia portalis és Riparia x Rupestris, adunk el mélyen leszállított áron. Szülőoltványokat is szállítunk előnyös árak mellett. — Arjegyzék díjtalan.

ROT BART LUXUOSA
ROT BART SONGERKES
MOND EXTRA GOLD
ROT BART LILLA
MOND EXTRA SZOLO

**ROT BART
MOND EXTRA**

Vezérképviselő: C. DUISBERG
București 1. Str. Carol 3

Hárma

A terna volt. Pale részle

Éjjel után vég nap reggel Lydd egyiptomi hálóka Jaffa-Jeruzsálem Lydda mögött be melyek az Alpese kezteknek. Sok kő szálem előtt Bitt régi Bether ez, ban az utolsó zsi dékhelye volt. Im verus légiói ellen fia három eszter bukásával megszűni — így komme könyvek ezt a kő Vajjon a zsidó széjjelszörva, üld Vajjon nem-e áll jén? A cionizm mint heroikus klsára.

Jaffától nyolev Jeruzsálem pályá A város felé v uj és izléstelen é mögöttünk vanna hogy Saladin, v idejében él.

Miss Szold, a leégált mellénk, ja mutatni az új épített zsidó külv Rechawiat, Meko után Bethlehemb Jeruzsálemben l processzió elvont A külvárosok t a Zsidó Nemzeti. Az alap, amely k ket vásárol. Enne eddig csakis terr ritkozott. Jerusz főleg magánosok elkező társulato re alkalmas telk stóbbi időben leg si telket vásárolt számára adjon h

Talpiot és a tö részben cionistál és itt vannak iro gatószági épülete. Keren Kajemet in sik hatalmas in szód mellett. Ezel veztek meglátoga Ma, nagypéntel husvéti ünnep é dődnek a Nebi M ünnepnapok is. E lom arra, hogy a sal rokon és meg remóniát lássa.

A damaszkuszi nyomol a városb gei között turbán vők tarka felvon mohamedán negy rosába, a kereszt helyére, amelyet öveznek. Ebben az órába sa is az izlámé. godtan és ügyes fenntartásáról. közeledik. Bemeg amely a Notre D

Női és f
formál, fest, tiszt és
HECHT
Cluj, Calea Rege vashid mellett).
Dus választék er ben, engro

Jegye
Leadv

Hármas husvét Jeruzsálemben

Írta: EMIL WANDERVELDE

A második szocialista internacionálé vezéregyénisége, volt királyi belga miniszter, Palesztinakönyvből való ez a részlet.

Ejfel után végre továbbutazunk, másnap reggel Lyddában vagyunk, ahol az egyiptomi hálókocsikat hozzácsatolják a Jaffa-Jeruzsálemi vonathoz. Közvetlenül Lydda mögött bejutunk a hegyek közé, amelyek az Alpsek előnyulványaira emlékeztetnek. Sok kőzet és kevés erdő. Jeruzsálem előtt Bittisben megáll a vonat. A régi Bether ez, amely a második században az utolsó zsidó fölkelés utolsó menedékhelye volt. Innen védelmezte Julius Severus legiói ellen Barkochba, a csillagok fia három esztendeig az országot. „Az ő bukásával megszűnt a zsidó nemzet létezni” — így kommentálják a történeti kézikönyvek ezt a korszakot.

Vajjon a zsidó nemzet — megverve, széjjelzörve, üldözve — valóban eltűnt? Vajjon nem-e áll inkább ujjaledése elején? A cionizmus alapjában nem más, mint heroikus kísérlet a földadat megoldására.

Jaffától nyolcvanhét kilométerre fekszik Jeruzsálem pályaudvara.

A város felé vezető utat elcsufítják az új és izléstelen épületek. De amikor ezek mögöttünk vannak, az ember azt hiszi, hogy Saladin, vagy Bonilloni Gottfried idejében él.

Miss Szöld, akit a cionista executive delegált mellénk, mindenekelőtt meg akarja mutatni az új Ciont: a nemrégiben fölépített zsidó külvárosokat. Bet Hakeremet, Rechawiat, Mekov Chaimot, Talpiotot. Ezután Bethleembe utazunk, hogy délben Jeruzsálemben legyünk, amikor az arab processzió elvonul.

A külvárosok telkeit nem vásárolta meg a Zsidó Nemzeti Alap, a Keren Kajemet. Az alap, amely köztulajdonú képező földet vásárol. Ennek az alpnak a működése eddig csakis termőföldek megvételére szorítkozott. Jeruzsálemben és Tel-Avivban főleg magánosok és ingatlanok fölött rendelkező társulatok szerzik meg a beépítésre alkalmas telkeket. A Nemzeti Alap az utóbbi időben legfeljebb 150 hektár városi telket vásárolt, hogy itt munkástelepek számára adjon hajlékot.

Talpiot és a többi külváros lakói nagyrésztben cionistákból állanak. Itt laknak és itt vannak irodáik. Az Executive igazgatóság épülete is itt áll. Közvetlenül a Keren Kajemet irodája közelében és a másik hatalmas institúció, a Keren Hajjeszód mellett. Ezeket a közeli napokban terveztük meglátogatni.

Ma, nagypéntek napján kezdődik a zsidó husvéti ünnep és ezzel egyidejűleg kezdődnek a Nebi Musa mohamedán husvéti ünnepnapok is. Egészen egyedülálló alkalom arra, hogy az ember három egymással rokon és mégis szembenálló vallás ceremóniáit lássa.

A damaszkusi kapun át óriási tömeg nyomul a városba. Pájeszos zsidók tömegei között turbános arabok és másféle hívők tarka felvonulása közben bejutunk a mohamedán negyedbe, majd a Via Dolorosa-ra, a keresztény vallásalapító pihenő helyére, amelyet kolostorok és kápolnák öveznek.

Ebben az órában azonban a Via Dolorosa is az izlámé. A kormány rendőrei nyugodtan és ügyesen gondoskodnak a rend fenntartásáról. Nebi Musa processziója közeledik. Bemegyünk az arab iskolába, amely a Notre Dame de Sion-nal szemben

van. Ide jövünk, hogy jobban láthassuk a processziót. A sejk, szimpatikus és udvarias ember, a zsidók és a többi hitetlenek számára a legjobb helyet biztosítja. A Via Dolorosa másik oldalán számtalan idegen hívő, vagy pap áll, soknak kodak van a kezében. Tipikus angolok, franciák, olaszok. Egy fiatalembert látok fekete kabátban, bizonyára egy belga lelkész.

Az iskola tetejéről, ahová felmentünk, látni lehet „a szent övet”, amelyen egykor a zsidók temploma állott. Ma az Omar mecset áll itt imponáló szépségben. A menet itt gyülekezik. Egy teljes órával ezelőtt megindult zászlók alatt, amelyek meglobognak a szélben, de csak lassan jut a menet előre. A Kelet nem ismeri a sietést.

Végre itt a processzió. Zöld turbános dervisek mennek az élen. Az egyik extázis eltorzultságban mozog és kellemetlenül emlékeztet a hastáncra. Néhány magas fickó török szablyával, harci jeleneteket mutat be a nézők nagy örömére. De vajon processzió-e ez? Nem-e inkább valami nemzeti demonstrációféle?

Ezek az elvonuló arab munkások Nabulusból, vastag botjaikkal, igazán nem olyanok, mintha békés résztvevői lennének egy processzióknak. A Cion templom előtt megállanak s külön csoportba alakulnak. A mozlim árvaház igazgatója, aki elkísért bennünket, igyekszik francia nyelven megmagyarázni a dolgokat.

— Miért van a szónoknak odaát olyan viharos sikere?

Mert követeli Palesztinát az arabok részére. Erre a közönség természetesen újjongva helyesel. Tiltakozik a missziós kongresszus ellen, amely most ülészik Jeruzsálemben. Támadja a cionistákat és támadja az idegen vallások híveit, akik az utolsó oldalán állanak.

Tolmácsunk magyarázatát abba hagyja és egyszer-egyszer helyeslőleg és mosolyogva közönséi a tüntetőket.

Cionista barátaink nagy nyugalma bizonyítja, hogy az ilyen dolgokat megszokták. A szerzetes-fotografusok is mulatnak rajtuk és nem gondolnak másra, minthogy a jeleneteket lerögzítsék a fotografáló lenczékre. A sejk, aki most még udvariasabb, mint azelőtt, beinvitál magához egy kávéra. A ceremóniának egyébként vége.

A menetet a nagyműfti zárja be, fényes kísérettel, lovon. Az utolsó tüntetők eltűnnek az uccáról. Hejvet kell adni a többieknek! Alig vonultak el az arabok már is egy katolikus zarándokmenet gyülekezik a Via Dolorosan, az arab iskola közelében. Egy kapucinus beszél hozzájuk hangosan, vad gesztusokkal. Mohamed és a zsidók ellen lázít elátkozza Jeruzsálem lakóit, akik „Barabást különbnek tartják a mi Urunknál”. Ő is nagy tetszést arat. És mihelyt az izgalom lecsillapodik, a menet feloszlik és zárt sorokban vonulnak fel a szent sírhoz.

Az arab és keresztény felvonulások után a Szentfalhoz mentünk, hogy lássuk a zsidók husvétját.

A kicsiny uccákban, amelyek a Szentfal felé vezetnek, ma különleges rendőri intézkedéseket fogantatosítottak. Az emberek ezrei vonultak fel, akárcsak Párizsban a szocialista tüntetők május elsején. A felvonulók között természetesen sok volt a kiváncsi, olyan, mint jómagam. A fal mentén sűrűn egymás mellett állottak a zsidók, zsolttárogat énekeltek, hajlongtak és sóhajtoztak. Részben közpapi ruhában, részben kaftánban és szörme sapkában.

Feltettem magamban, hogy megegyszer el fogok nézni ide, amikor nem lesznek ennyien. De sohasem fogom elfelejteni a benyomást, amiket itt szereztem. Az ortodox zsidók az ugynevezett agudisták és azok között, akik most jöttek ide és reményteljes munkával akarják kialakítani a jövőt, évszázados különbség táng. Még is azt hiszem, hogy az újjáépítőnek sikerülni fog áthidalni ezt a különbséget.

A zsidó husvét megkezdődött. Munkaszünet, kovásztalan kenyér étkezését és a szent ünnepeket éppolyan szigorúan betartják, mint Skóciában a vasárnapot. A vezető cionisták, akiknek szemére vetik, hogy vallási dolgokban kissé lanyhák, éppoly megtartják a husvétot, mint a többiek.

Nincs többé ócska cipő!

Feketéből fehéret, feketéből sárgát, sárgából fehéret, stb. stb. Vagy bármilyen szint bármilyenre

FEST

garancia mellett

Ipari festőde Cluj, Str. Bucovinei, v. Munkácsy u. 32. Tel. 595. Feltvételi hely: Hoffmann Ernő, Cal. Motilor 25.

Részint vallásosságból, részint a tradíció iránti tiszteletből. Amikor egy hollandiai orvosnőt megkérünk, hogy utazzék velünk, a hölgy mosolyogva mondja: „Bocsánat, de ma ünnep van. Mi nem utazhatunk”.

A félünnepeket arra használtam, hogy meglátogassam a héber egyetemet. Vezetőm a rektor: Dr. Magnes. Még dolgoznak az egyes épületrészekben és a kőművesek és ácsok között fiatal leányok szorgoskodnak. Nagy a hőség, a dolgozók izzadnak.

— Kik ezek a fiatalok? — kérdem. — Az egyetem hallgatói — mondja a rektor. Husvétit szabadságukat arra használják, hogy résztvesznek az egyetem építésén.

Az egyetem mellett egyébként egy amfiteatrum épült, ahonnan olyan szép kilátás nyílik, mint sehol a világon. Az olajhegy, a jerichoí síkság, a moabi hegyek. És ezerháromszáz méterre alattunk a Jordán mély esésénél a Holt tenger kék tükré.

Estefelé itt zeneértő chalucok koncerteztek. Akik hallották — nemcsak zsidók — át voltak hatva az élmény nagyszerűségétől. Haydn „Teremtés” című kompozícióját adták.

Egy nép újjáteremtődésének szimfóniája volt.

Károlyi Mihály gróf 16.214 dollár erejéig perli Amerikát

Magának követeli a függetlenségi politika támogatására Amerikában gyűjtött pénzt

Washington, április 1. Gróf Károlyi Mihály, a volt magyar népköztársaság elnöke, aki még a háborúelőtti a függetlenségi mozgalmak támogatására gyűjtést rendezett Amerikában, most perrel lépett fel az Egyesült Államok kormányával szemben, mert az Amerikában gyűjtött pénzt az Egyesült Államok nem akarják kifizetni Károlyi Mihály gróf kezéhez. Annakidején a gyűjtött pénzből Károlyi Mihály 16.214 dollárt helyezett el az Equitable Trust Co.-nál és a háború kitörésekor a washingtoni kormány a betétet, mint ellenséges idegenvagyonot elkobozta.

Ezt a pert most az Allien Custodien örzi és Károlyi Mihály ezt követeli az amerikai kormánytól. A 16.000 dollár kiutalásáért a pert már meg is indította az Egyesült Államok ellen. Azt reméli, hogy rövid időn belül megkapja azt az összeget, amelyet a háborúelőtti esztendőben az amerikai magyarok adtak össze a magyarországi függetlenségi politika támogatására. Beadott panasziratában azt írja Károlyi Mihály gróf, hogy száműzetése óta egyetlen államnak sem polgára s így az ő nevével elhelyezett pénz jogosan és kizáróan őt illeti meg.

„Alapos változtatásokat” ígér Frick dr. Thüringia nemzeti szocialista belügyminisztere

Lipscse, április 1. A nemzeti szocialista jogászok szövetségének kongresszusán Frick dr. thüringiai belügyminiszter fejtegette, hogy a „harmadik birodalom” küszöbén alapos változásokra lesz szükség. A jogászok feladata lesz az államférfiúi munkát új utakra terelni. Tiltakozik a legujjabban lábrakapott divat ellen, hogy a gazdasági szempontokat helyezték előtérbe és hogy a gazdasági életnek külön törvényei vannak. A jövendő állam nem fog majd a gazdasági tényezők uralma alatt állni. Jogos az lesz, ami a népek használat, jogtalan az, ami árt.

nek, az a valóságnak nemzetközi, nemzetellenes gazdaság, mindenkinek vad harca mindenki ellen. Ebből a kaoszából valami új szerves alakulatnak kell születni. Feder elvben a magángazdaság mellett van, de hangsúlyozza, hogy a nemzeti szocializmus nem tűri a vagyion határtalan halmozását egy-egy kézben, mert ez kiszajátításra és bér-rabszolgaságra vezet. Követeli továbbá az ugynevezett adóbolszevizmus megszüntetését, miután az most már egészen rendszerré vált, követeli továbbá, a munkakötelezettség bevezetését a birodalmi bank és a reálhiteles államaitását, a perszonálhiteles bevezetését, produktív értékek termelését jutalmazó állami pénzjegyek kiadását.

Ekszerárak, órák és ezüstárak
MÁR CSAK RÖVID IDEIG hatóságilag engedélyezett
végkiárúsítása Fenyőnél
Cluj, Piata Unirii 23, ahol az üzlet végkép feloszlik

Női és férfi kalapokat
formál, fest, tisztít és vasal szakszerűleg és jutányosan
HECHT KALAPÜZEM
Cluj, Calea Regele Ferdinand 30. (a nagy vásárhíd mellett). Fiók: Dej, Cal. Traian 9. Dus választék eredeti női kalapmodellekben, engrosban és detailban.

Jegyezze jól meg Ön is asszonyom, amit annyi hálás vevőm tud, hogy az összes
Leadvatosabb színekben **Jómarkás selyemharisnyát**
Lenagyobb választékban
Leolcsóbb új árakon árusítja **SÁNDOR** harisnyaszakkereskedő
CLUJ, Piata Unirii 9. (Oszlopos ház)

N SIET?

PÉTER

egüztetésben készítettem keretet. Aki épít és olcsót akar, mind oda menjen, mert választékban és akban vele senki nem versenyezhet. Elyen leszállított árak. 34. (Széchenyi tér) Elyben és vidéken.

gyári árban

Aból két nap alatt aba, vissza pedig 2 Végül kijelentette pába való megérke-rgyal illetékes pá- Franciaország te- köthelyet lehessen

konzervatívok mékek bel-elméért

A konzervatív párt eaverbrook között Az egyezség bázi-ik nyilatkozata ké-entette, hogy a leg-i választásoknál az atalmazására fogja mezőgazdaságot tá-élelmiszerek beho-az ugynevezett kvó-azása által olykép-ent mennyiség pontos n és megállapítást amely szerint Ang-ricikkeket exportál-ozatati tilalom, más-őleg ezen eszközök z az egység alapját konzervatív párt és-ort közötti megáll-ások a birodalom ha-akkereskedelem szé-övetelte, konzerva-angol mezőgazda- külföldi agrárter-almát. Baldwin ki-konzervatívoknak az-terése esetén a le-árt magáévá fogja-ök-csoport kívánsá-entése szerint Rot-zott az egyezséghez.

helyezés

áron levő könyv-é-ek és irodai felszere-lemezeket, továbbá-ut, imakönyveket, Ta-ualis cikkeket

san olcsó

ritka és kedvező al- a készlet tart a

UTH

papirkereskedésbe (Széchenyi tér) 39.

SCHER&CO

D-ALBA
lanyvesszők, gyü-ák, rózsák stb.
rzesi forrása.
esszőket, Berlandierl-ortalus és Riparia x-élyen leszállított ára- t is szállítunk elő- Árjegyzék díjtalan.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marion Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Székünk utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Peszach

Az ósi midrás-legenda regéli: Farao vasigáját kettétörte Mózes varázsbólja... a százados rabság sötétségéből kivonult Izrael népe a Szabadságba. Ott állnak seregeik a Vörös tenger partján... De hirtelen megjelenik hátuk mögött Farao üldöző csapatának hatalmas fellegtábor. El van zárva előttük az út előre és hátra is. Előttük lázong a tenger, boszorkányos, forró, halottas dalokat üvöltöz. Hátuk mögött a dárdák csillanó hegyéről leselkedik a halál, az egiptomi gyűlölet. A kétségbeesés mélyszaru orgonáján örületes szimfoniákat lázdoztat a babonás ijedelem. Csoport keletkezik a szabadságban megtámadott nép körében, amely ezt kiáltja: Nincs más menekvés, csak a tenger. Inkább vesszünk a tenger hullámai között, mintsem hogy tovább szenvedjünk Fáraó zsarnoksága alatt. Egy másik csoport így kiáltott: Vissza Egyiptomba! Nem kell nekünk napfény, szabadság veszedelem. Rabság legyen a sorsunk. Egy harmadik csoport így kiáltott: Száljunk harcra az egyiptomiakkal! Elő a fegyverekkel! Mózes ekkor felemelte a varázsboltját és megnyitotta a szabadság útját a zajongó nép előtt. „A rabság éjjelét nem hozhatjátok vissza soha!” — szólott a vezér a gyáva sereghez...

Éltre támadott legenda. Van egy nép, amely örökösön a rabság tüzes parázu országútját tapossa, örökösön újra meg újra Egyiptomból vonul ki, pezszachi hajnalokra festő fellegek kapuzatain át a szabadság áldomásait rajzolja maga elé sivatagjárások látomásai között. Van egy nép, amely százszor a szabadság himnuszát kezdte zengeni halk bátoratlansággal: mindannyiszor megjelent mögötte Fáraó vasgárdás seregekkel, a gyűlölet üvöltésével. Es van egy nép, amely előtt ilyenkor mindig csábítóan tájékozott: a tenger...

Mennyi színes hullám kavargott ezredeken át! Hányszor változott habja vértől enyhé csobogású hóföhré, aszerint, amint a gyűlölet, avagy igéretük tükröződtek vissza benne. Jött hábeli dagály a perzsa korok hullámmorajlása. És akkor újra felharsant a régi kiáltás: Mögöttünk újra itt van Fáraó! Vesszünk a tengerbe, a mi szemlélt kincseinkkel, szenvedésünk örök forrásával! A tengerben vár ránk a zsidó halál, de egyuttal új élet, feltámadás! De ekkor újra megjelent a régi mózesi varázsbolt, a próféták ércollá és halhatatlan igéket vésett az örökkévalóság sziklafalába...

Jött a görög csábítás édes beszéddel. Fáraót most Antiochus Epifanesnek hívták. A hullámok zugása gyönyört, szépséget ígért a szigorú zsidó írásk helyébe. A régi ábrándok újra kitértek a nép ajkán: A Tengerbe! Uj szépségek, új élet vár ránk! És a régi varázsbolt újra csodákat művelt. Újra lángrobbantotta az elfakult Irás tűzét és amikor kellett a Makkabeusok fegyverei vé tudott átváltozni. Jöttek a római habaradások. Hóhérok tőkén vérezték el a nép legjobb fiait. Menekültek futamástól dögött Judea földje. És a tenger akkor is csábított. Haláljósálok helyett nyugalmat, békét ígért. És akkor is felhangzott a régi kiáltás: Meneküljünk a tengerbe! Római tóga! Római istenek! Cirkuszok! Uj gyönyörök!... A régi varázsvessző ekkor sem hagyta cserben hivatását és ott dolgozott az Irás tanházának csöndjében, Rabbi Jochenen ben Zakaj és száz mester kezében...

Amikor szétszóródott Izrael népe a

Megreformálják a megreformált rendőrséget

Addig is kisélejtezik a nemodaivaló elemeket

Bucuresti-Bukarest, április 1. Már régóta nem titok, hogy a kormány a rendőrség újabb reformjára készülődik. A nemzeti parasztpárti kormány uralomra jutása után a csendőrség, rendőrség és szigurancák átszervezésével végrehajtott egy reformot, ez azonban nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, úgy, hogy újabb reformnak a szükséges sége merült fel.

Addig is azonban a kormány megtette a szükséges lépéseket arra, hogy a rendőrséget megtisztítsa a nem kívánatos elemektől.

A belügyminisztériumban már meg is alakult az a bizottság, amelynek az lesz a feladata, hogy a rendőrtisztek és rendőrségi tisztviselők személyi táblázatát átvizsgálja és megállapítsa, hogy az elért rangnak megfelel-e a rendőrtisztek előképzettsége.

A kormánynak az a szándéka, hogy ennek a vizsgálatnak az eredményeképpen legkevesebb 300 rendőrségi tisztviselőt vagy nyugdíjaznak, vagy pedig rendelkezési állományba helyeznek.

— Miklós román herceg startol a budapesti autóversenyen. Bukarestből jelentik: Miklós herceg, az Orient Expresszen tegnap elhagyta Bukarestet. Nagyváradig utazott vonaton, ott autómobilra ült és folytatta útját Budapestre, ahol résztvesz az autóversenyen.

— Mindennapos székszorulás, vastagbél hurut, felfúvódás, oldalfájás, légzési zavar, szívdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság eseteiben a természetes Ferenc József keserűviz a bélműködést rendbehozza s megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől. Nagynevű orvosok a Ferenc József vizet fényes eredménnyel alkalmazzák. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— „Egész” Berlin költözködik. Április elseje Berlint a legfontosabb lakásváltoztató dátum és már jóval előtte megindult Berlin utcáin a butorszallító kocsi áradata. A háboru utáni években csak nagyon kevesen költöztek Berlinbe — a dekonjukturának, a nagy gazdasági válságnak kellett eljőnie, hogy ismét benépesítsék a német főváros utcáit a nagy butorszallító kocsi. Ez a nagy költözködési láz végeredményben szomorú jelenség: az emberek menekülnek a nagy lakásokból a kisebbek felé. Berlinben most ugyiszólván teljesen üresen állnak a nagy, hat-tíz szobás lakások. Most is főleg nagylakás tulajdonosok költözködnek; sokan vannak olyanok, akik tízszobás lakásból három szobásba vonulnak. A hat-tíz szobás lakások átlagosára évenként 5—8000 márka és ezt a házbért ma nagyon kevesen tudják Berlinben megfizetni. A legelőkelőbb házak kapuján már hetek, sőt hónapok óta lógnak a cédulák, amelyek nagy luxuslakásokat hirdetnek. Eljött a költözködés napja, de a cédulák nem kerültek le a kapukról, a nagy lakásokat nem sikerült kiadni. A háztulajdonosok legjobb esetben egy segitenek magukon, hogy felparcellázzák nagy lakásaikat: egy 8 szobás lakásból két 4 szobást csinálnak. Sokszor azonban még ezeket a kisebb lakásokat is nehezen adják ki, mert a 4 szobás lakások iránti kereslet is megcsappant. Szomorú emberek fogják április 1-én elhagyni lakásaikat...

— Hosszu használatban minden gép és szerkezet romlik és kopik. Az emberi szervezet is elhasználódik az évek folyamán. Frittsite fel az elhasznált szervezeteket és életanyagokat Ovomaltine rendszeres használatával.

— Az Uj Kelet legközelebbi száma a közbeeső pezszach ünnepek miatt vasárnap reggel a rendes időben jelenik meg.

Autósok használnak állandóan Anacot pasztillát, hogy meghűlés ellen védekezzenek. Egy fiola ára 37 lej.

— Két kínai püspököt nevezett ki a pápa. Rómából írják: A pápa két új kínai püspököt nevezett ki. Az egyik Chow kínai lazarista atya, aki most át fogja venni az összes kínai Szent Lázár rendi missziók vezetését. A másik kínai püspököt Yongnak hívják, eddig Kanton apostoli vikáriusa volt. A Vatikán minden évben kinevez néhány kínai püspököt és ezzel azt akarja elérni, hogy a Kinában működő katolikus missziók hamarosan kínai főpapok vezetésé alá kerüljenek. A kínai nép bizalmatlan minden külföldi akcióval szemben és éppen ezért nem nézi mindig jó szemmel a külföldi misszionáriusok működését. Ha a missziós munkát kínai nemzeti-ségű papok fogják végezni, a térítés kétségkívül nagyobb eredményekkel fog járn.

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság (UJ, P. Unirii (Mátyás kir.-tér) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Oicsó kölcsönöket nyújt.

FIÓKJAI: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyváradon és Temesváron.

Saját tőkél 143 millió lei

A FILIÁLT INTÉZETEI: Torda-aranyosmegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Alsófehérmegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed. Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Szt.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takaré- és Hitel Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyhadon, Szamosújvári Hitelbank Rt. Szamosújváron.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végezz! Áruraktárai a vasut mellett.

INGYENTÜZIFÁT

még nem kaphat, ellenben 65 lejért házhoz szállít Önnek egy mázsa aprított tiszta bükkhasáb tűzifát a

FISCHER-FATELEP

TELEFON 1300

Strada Enescu 15 (Gyufagyár u.)

— 72 óráig és 9 perccig uszott egyfolytában egy benszüllött professzionista uszóbjajnok. Londonból jelentik: Sidneji jelentések szerint egy polinézai benszüllött asszony új világrekordot állított fel az időtartamzásban. Az új világrekorder Nehua Katalin asszony, aki több mint három napon keresztül, hetvenkét óráig és kilenc perccig uszott a vízben s ezzel a teljesítményével öt perccel felülmúlta az eddigi rekordot.

— 466 zsidó hitközség van Csehszlovákiában. Prágából jelentik: A csehszlovák köztársaság területén jelenleg 466 zsidó hitközség működik, amelyek közül 443 törvényesen el van ösmerve. Ebből a számból Csehországra 196, Morvaországra 50, Sziléziára 7, Szlovákiára 167 (107 orthodox, 29 kongresszusi és 31 statusquo hitközség) és Kárpátországban 26 (25 orthodox és egy kongresszusi hitközség) esik.

— A repülő baszk kárterítési pere. Párizsból jelentik: Borotra, a „repülő baszk” nagyszegű kárterítési pert indított egy francia kiadó ellen, aki nemrég biográfiát adott ki róla. Borotra 250.000 márkát követel a kiadótól, azon a címen, hogy az életrajz csak eszköz volt a kiadónak arra, hogy bizonyos fajta teniszraketteknek reklámot csináljon. Borotra hivatkozik arra, hogy hasonló reklámanóvverrel kapcsolatban a legjobb német teniszező, Daniel Prennt nemrégiben súlyos erkölcsi kár érte, mert az ilyen tekintélyt teljesen tönkreteszi.

— Nemcsak a székrekedésben szenvedőnek, hanem az egészségesnek is ügyelni kell beleinek rendszeres tisztítására. Orvosának tanácsára vegyen be este 2—3 szem Artin dragéet és reggelre megkönnyebbül.

— Egy földbirtokos rádiumos tejet állított elő. Berlinből írják: Dr. Falk königsbergi egyetemi tanár szenzációs előadáson számolt be egy keletporoszországi földbirtokos találmányáról. Ez a földbirtokos, akit Guztav A. Janzonnak hívnak, hosszas kísérletezések után rádióaktív tejet készített. Sikerült olyan készüléket és eljárást találnia, amelynek segítségével a teje rádiumot lehet sugározni s a besugárzott rádiumanyagot azután a tejebe le is lehet rögzíteni. Dr. Falk szerint az eljárás kitünően bevált és a rádióaktív tejet már ki is próbálták egyes betegek. Igen jót tesz a rádióaktív tej a köszvényben és ischiásban szenvedőknek. Sikerrel alkalmazzák tulkorán megöregedett embereknek, akiknek érelmeszesedést igen erős mértékben csökkent. A kísérleteket most tovább folytatják és remélik, hogy rövidesen már olyan eredményekre jutnak, hogy a rádióaktív tejet az orvosok rendszeresen adhatják betegeiknek.

— Tizian két ismeretlen önarcképe. Londonból jelentik: Frank Sabin, a híres angol műgyűjtő, lord Ashbudton és lord Darney képtárában két eddig ismeretlen Tizian-önarcképet fedezett fel. Tisztítás után szakértők minden kétséget kizáróan megállapították, hogy a képek valóban Tizian művei.

— Magassarku cipőben jár betörések a londoni „Tigris”, barátságja. Londonból jelenti tudósítónk. A Scotland Yard lázas izgalommal keres egy betörő nőt, aki igen magas sarku cipőben jár. Két héten belül háromszor találtak feltűnően magas letört cipősarkot olyan házakban, ahol betörést követtek el. A banditánót nevért már megállapították, de megtalálni még nem sikerült. Miss Raffles a neve, egy hírhedt betörő barátnője, akit a londoni alvilágban „Tigris” néven ismernek. A nő fiatal, csinos, sápadt arcbőrű, haja fekete és rövidre van nyírva, piros selyem sapkát visel.

Amikor az as...
 arizsból jelentik:
 es jegyszédő
 es ment haza.
 et neki, mire az
 ott és össze-vissza
 rmekeit is. Mi
 ált, a részeg
 oayhakést és bele
 rj meghalt, a b
 artóztatták.

— Szaporodnak
 Amerikában is. A
 an — mint Washi
 gy szónok szomor
 z Egyesült-Állam
 érel, az öngyil
 gészen a legujab
 us hazájának tar
 kdt. Itt élt a leg
 nieta világnézetű
 zismus csak addi
 korlátlan lehetősé
 punktúra tartottak
 ott a gazdasági de
 Emberek százai
 alatt elvesztették
 en amerikai életb
 esben fizette ki
 seget öngyilkossá
 megállapította a s
 öngyilkosok tulny
 zösdécégek és bar
 voltak.

— Tandler 6000
 az Auszriát. Bécs
 sztrk válogatott
 Auszriát. A polgá
 keresetében Tandle
 óta szerződöttet
 nak havi 500 schi
 zett, állását azonb
 felmondta. Tandle
 tését nem kapta
 schillinggel tartoz
 kívül bizonyos
 jvedelem 5 száza
 ezeket az összege
 végül pedig decer
 összesen 400 schi
 zsiából, mert ekli
 ták. Tandler ös
 schilling. A per tá
 deklózással tekint

— Egy millió
 roballak el egy
 Versaillesból jele
 betörő után kuta
 sailesi milliomas
 elemelte az urnő
 erő ékszerreit. A
 millió frank jutal
 ravezetőnek. A r
 tussal kutat a tet
 telenül.

— Aki megm
 Drezdából jelenti
 74 éves maganzó
 sán halva találtá
 unokája Lotte
 éves barátja, Ká
 vületi állapotban
 lakásán. Miután
 öket, elmondottá
 megválni az élet
 azonban ara kér
 ják öt egyedül.
 ték nagyanyjuka
 az életet és legye
 kos. Ajánlották,
 maig ök gázsal v
 A hatóságok em
 tak hitelt ennek
 ditották az eljá
 Schubert ellen.
 Schubert elmo
 viszonyt folyta
 amelynek követk
 ezert mindketter
 öngyilkosok lesz
 meggondolták a
 tak, hogy inkább
 szonyt, hogy ily
 annak házához
 A szándékukat
 hogy bort vette
 az öregasszon
 borába veronált
 asszony elszedü
 csapat és elhag
 visszatértek, az
 már halott volt,
 lefektették és a
 lehettek maguk
 öngyilkosságot.
 tatták.

TÜZIFÁT

ellenben 65 lejért nek egy mázsa aprikkhasáb tűzifát a

FATELEP

ON 1300

15 (Gyufagyár u.)

9 percig uszott egy-szülött professzionista adonból jelentik: Sid-szerint egy polinéziai új világrekordot állítamuzásában. Az új hua Katalin asszony, om napon keresztül, kilenc percig uszott a teljesítményével öt az eddigi rekordot.

köztség van Csehszlo-ól jelentik: A cseh-területén jelenleg működik, amelyek sen el van ösmerve. Csehországra 196. Szilvéziára 7. Szlová-hodox. 29 kongressz-uo hitközség) és Kár-(25 orthodox és egy ség) esik.

szk kárterítési pere. Borotra, a „repülő kárterítési pert inkiadó ellen, aki nem-ott ki róla. Borotra tel a kiadótól, azon letrajz csak eszköz-ra, hogy bizonyos knek reklámot csi-atkozik arra, hogy överrel kapcsolatban tenniszező, Daniel súlyos erkölcsi kár tekintélyét teljesen

rekedésben szenvedő-szégének is ügyelnie ves tisztítására. Or-vegen be este 2-3 és reggelre megköny-

kos rádiomos tejet ből írják: Dr. Falk mi tanár szenzációs be egy keleporszo-találmányáról. Ez a uzstav A. Janzonnak kísérletezések után zített. Sikertől olyan st találma, amely-jebe rádiumot lehet gázott rádiumanya-é is lehet rögzíteni. eljárás kitűnően be-tejet már ki is pró-ten. Igen jót tesz a zvényben és ischiás-Sikerrel alkalmazák edett embereknél. ésését igen erős mér-A kísérleteket most remélik, hogy rövi-edményekre jutnak. et az orvosok rend-tegeiknek.

eretlen önarcképe. Frank Sabin, a hi-lord Ashbudon és ában két eddig is-eképet fedezett fel. értők minden két-állapították, hogy a művei.

cipőben jár betöré-Tigris, barátóje-dósítónk. A Scot-alommal keres egy magas sarku cipő-pelül háromszor ta-as letört cipősarkot betörést követtek t már megállapítot-még nem sikerült. egy hírhedt betörő ondoni alvilágban nek. A nő fiatal, ő, haja fekete és iros selyem sapkát

Amikor az asszony részegeskedik. Párisból jelentik: Madame Noguét 41 éves jegyesedő vasárnap este részeg- ment haza. Férje szemrehányást tett neki, mire az asszony székét ragas- t és össze-vissza verte a férjét, sőt rmekeit is. Mikor a férj védekezni bált, a részeg asszony falkapta a nyakáért és beleszurta az urába. A férj meghalt, a brutális feleséget le- rtoztatták.

Szaporodnak az öngyilkosok... Amerikában is. Az amerikai szenátus- an — mint Washingtonból jelentik — szónok szomorú beszámolót tartott az Egyesült-Államok legújabb betegsé- ről, az öngyilkossági járványról. gészen a legújabb időkig az optimiz- us hazájának tartotta mindenki Ame- kát. Itt élt a legtöbb jó idegzetű opti- ista világnézetű ember. De az opti- zmus csak addig tartott, ameddig a korlátlan lehetőségek és a nagy kon- junktúra tartottak. 1930-ban beköszön- t a gazdasági depresszió és a nyomor. emberek százezrei mentek tönkre, hetek alatt elvesztették a vagyonukat. Egyet- en amerikai életbiztosító társaság 2191 esben fizette ki az életbiztosítás ösz- ségét öngyilkosság miatt. A szenátor megállapította a statisztikából, hogy az öngyilkosok túlnyomó részben nagy rücsdecégek és bankok vezető emberei voltak.

Tandler 6000 schillingre perelte az Austriát. Bécsből jelentik: Tandler esztrk válogatott hátvéd beperelte az Austriát. A polgári bírósághoz beadott keresetében Tandler előadja, hogy évek óta szerződötetett játékos a Austriá- nak, havi 500 schilling jövedelmet élvez- gett, állását azonban ez év januárjában felmondta. Tandler előadja, hogy fize- tését nem kapta pontosan és így 4500 schillinggel tartozik neki a klub. Ezen- kívül bizonyos mérközéseken a netto jövedelem 5 százalékát ígérték neki, de ezeket az összegeket sem kapta meg, végül pedig decemberben és januárban összesen 400 schillinget lecsiptek a gá- szijából, mert ekkor már nem játszat- ták. Tandler összes követelése 6011 schilling. A per tárgyalása elé élénk ér- deklődéssel tekintenek.

Egy millió frank értékű ékszer raboltak el egy amerikai milliostól. Versaillesből jelentik: A rendőrség egy betörő után kutat, aki Mackinson ver- saillesi milliomos villájába lopódzott és elemelte az urnének egy millió frankot érő ékszereit. A károsult egy negyed millió frank jutalmat tűzött ki a nyom- ravezetőnek. A rendőrség óriási apará- tussal kutat a tettes után, de edig siker telenül.

Aki megmérgezte a nagyanyját. Drezdából jelentik: E hó 24-én Richter 74 éves magánzónót kötzenbrodi laká- sán halva találták. Ugyanakkor 17 éves unokája Lotte Richter és annak 23 éves barátja, Károly Schubert is önkí- vületi állapotban feküdtek az asszony lakásán. Miután eszméletre térítették őket, elmondották, hogy együtt akartak megvalni az élettől, a leán nagyanyja azonban ara kérte őket, hogy ne hagy- ják őt egyedül. Ők azonban rábeszél- ték nagyanyjukat, hogy ő is hárnya itt az életet és legyen velük együtt öngyl- kos. Ajánlották, hogy vegyen veronált, míg ők gázzal vetnek véget életüknek. A hatóságok emberei azonban nem ad- tak hitelt ennek az állításnak és megin- ditották az eljárást Lotte Richter és Schubert ellen. Hosszabb vallatás után Schubert elmondotta, hogy szerelmi viszonyt folytatott Lotte Richterrel, amelynek következményei mutatkoztak, ezért mindketten elhatározták, hogy öngyilkosok lesznek. Később azonban meggondolták a dolgot és úgy határozt- ak, hogy inkább megölik az öregasz- szonyt, hogy ilyen módon hozzájussanak annak házához és kicsiny vagyonához. A szándékukat úgy hajtották végre, hogy bort vettek, amit együtt ittak ki az öregasszonnyal. Azonban Richterné borába veronált tettek. Amikor az öreg asszony elszédült, felnyitották a gáz- csapot és elhagyták a lakást. Miután visszatértek, az öregasszonyt, aki akkor már halott volt, bevitték hálószobájába lefektették és aztán ők maguk is gázt lehelték magukba, hogy színleljék az öngyilkosságot. A gyilkosokat letartóz- gatták.

Romániába is ellátogat a Zeppelin

Bucuresti-Bukarest, április 1. A ro- mániai Aero-Club vezetősége tárgyalá- sokat kezdett a Graf Zeppelin igazga- tóságával annak érdekében, hogy a vi- lág legkötönyebb léghajója Romániába is ellátogasson. Az Aero-Club a bana-asai repülőterén akar kikötőt építeni a Graf Zeppelinnek.

A román javaslat szerint egyébként a Graf Zeppelin Konstantinápolyi útja során ejthetné utba Bukarestet, ahon- nan utasokat és postát is vihetne to- vább magával. Értesülésünk szerint a tárgyalások sikerrel bíztatnak, annyira, hogy Bukarestben már többen jelent- keztek a Zeppelinen való légi utra.

Három év múltán önként jelentkezett egy sikkasztó. Budapestről jelentik: Ma délelőtt a főkapitányságon megje- lent egy lerongyolódott, kiéhezett em- ber, aki elmondta, hogy neve Winkler István, 39 éves, a fővárosnál volt alkalmazva, mint pénzeszedő és 1928-ban sikkasztást követett el. A főkapitánysá- gon megállapították, hogy a budapesti törvényszék 1928-ban tényleg körözést adott ki Winkler István fővárosi pénz- beszedő ellen. Winkler elmondta, hogy a sikkasztás után megszökött Magyar- országról, külföldre utazott, pincéres- kedett, de teljesen tönkrement, leron- gyolódott. Éhezett és azért jött vissza Magyarországra, hogy jelenetkezzék, ki- töltse büntetését, hogy aztán új egzisz- tenciát tudjon magának teremteni.

Cipőbessz Amerikában az autók miatt. Az amerikai cipőtrösztök vezetői évek óta panaszkodnak, hogy Amerika lakossága egyre kevesebb cipőt vásárol. Szakértő bizottságok kutatták hosszabb idő óta ennek a cipőbessznek az okát. Most dr. Bratford newyorki statisztikus megállapította, hogy Amerikában, de különösen Newyorkban az autók miatt fogy kevesebb cipő. Newyorkban az emberek autóbusszon, vagy legalább is földalatti vasuton mennek állandóan, de gyalog csak a legkritkább esetben. Ebből pedig az következik, hogy cipőjük kevesebbet kopik, tovább tart. A new- yorkiak tulajdonképen csak akkor kop- tatnak cipőt, ha sportolnak. A sportcipő aránylag jobb üzletet jelent Ameriká- ban, mint a rendes cipő. Bratford szer- rint a helyzet egyre súlyosabb lesz, a közlekedés egyre tökéletesebbé válik, egyre több jármű kerül forgalomba és az amerikai egyre kevesebbet gyalogol. Az autópár fejlődésével együtt ját te- hát a cipőipar visszafejlődése.

RÁDIOHUMOR

Közlí a Philippe kolozsvári képviselete

A HAZASSÁGKÖZVETITŐNÉL

Hogy tetszik önnek a kisasz- szony? — Megmondom az igazat. Közel- ről nem valami szépség. — Ha nem tetszik a közelről, pró- bálja megtekinteni öt képtávirón.

A NEVETŐ ANTENNA

Hogy tetszett feleségem magá- nak a rádióban? — Jobb is lehetett volna. — Bocsásson meg, de ez sértés. — Sértés? Nos akkor azt mondom, hogy rosszabb már nem lehetett volna.

AZ UJKOR CSODAI

A rádió mégis csak a legna- gyobb dolog a világon. Valaki Ber- linben énekel és Kolozsváron ugy hallják, mintha a szobában lenne. — Ez még semmi. De képzelje el, Newyorkban tözsdekrach volt és Ko- lozsváron a rádióhirre néhány ember elveszíti az utolsó ingét.

A hőmérséklet lassu emelkedése várható. Budapestről jelentik: A mete- orológiai intézet időjárásprognóziisa szer- rint a nappali hőmérséklet lassu emel- kedése, mérsékelt erősségű északi lég- áramlás s tulnyomóan derült időjárás váriató. A hőmérséklet Budapesten ma délben plus 5 fok Celsius.

Bomba robbant a havannai spanyol főkonzulátus épületében. Newyorkból jelentik: A cubai Havannában a spa- nyol főkonzulátus épületében bomba robbant. A pokolgépet merénylők helyezték el. A felrobbant bomba szét- rombolta az épületet, de emberéletben nem okozott kárt.

a világmárka megövi Önt a nemi betegségek-től.

Rádiótelefon kísérleteket végez- nek Franciaország és Anglia között. Londonból jelentik: Az angol és fran- cia postáigazgatóságok a La Manche csatorna partjain rádiótelefon kísérle- teket végeznek ultrarövid 18 cm rádió hullámokkal. A lapok információi sze- rint a telefonálás rendkívül kis költsé- gekkel jár az ultrarövid hullámokkal és nagy előnye, hogy harmadik szemé- lyekkel szemben meglehet őrizni a be- szélgetések titkosságát.

A francia kamara leszavazta a kormányt a tanítók fizetésrendezésének kérdésében. Párisból jelentik: A ka- mara éjszakai ülésén a közoktatásügyi költségvetés vitájában a tanítók fizetés- rendezése kérdésénél a kormány javaslá- tát leszavazták. Szavazatarány 350 volt, 236 ellen. A módosító javaslat szerint a kormány köteles a tanítói fizetésrende- zést a tervbe vett négy év helyett már három év alatt végrehajtani.

Ha szolid és megbízható helyről LIBAZSIR székéletét be- szarja KLEIN orth. kóser sztr és baromfi-szarokból Oradea, Saguna 6. Alapítva 1913. Szellítők postán és vasúton saját bódókban.

Minden alkalommal, amikor... Underberg egy háznál se hiányozzék. Egyedüli előállító: R. UNDERBERG-ALBRECHT, Rheinberg (Rheinland) Alapítást év 1846. Romániai egyedárusító: Drogueria „STANDARD”, Bucuresti, Str. Zorilor 2.

Feleségem

éveken keresztül panaszkodott a gyomorsav túltengése és a gyomor és bél erjedései miatt, amióta azoa- baa

Magnesium-Perhydrol-t

használ a szó szoros értelmében felvirágozott. Ne felejtse el az ön felesége is jobban fogja magát érezni ha Magnesium-Perhydrol-t fog használni.

A fenti cikk tablettákban minden gyógyszerárban és drogueriában kapható!

Magnesium Perhydrol E. MERCK, DARMSTADT

világhírű német gyógyszervegyé- szeti gyár készítménye!

Csak eredeti készítményt fogadjon el!

A család esze

L. Johnson 3 felvonásos vigjátéka- nak bemutatója a kolozsvári Magyar Szin- házban —

Évek óta nem élvezett, friss, kereked, érdekes és az élet igaz hangjaitól hangos vigjátékot mutatott be tegnap este a kolozsvári Magyar Színház drámai együtte- se. Vigjátékot, melynek szatirája éppoly találó, igaz és hatásos, mint alakjainak belső és külső habitusa. Amerikai figurák mozognak a színen, amerikai milióben; ennek ellenére a világ minden civilizált táján ismerősökként köszönthetők őket. Az üresszivű, gonosz, jóvasalt elnök- igazgató, aki egyben a közkeletű morál védnöke is: európai polgári életünknek is szerves tartozéka. A világ minden táján ugyanazt az egészséges utalatót keltené, amilyennel mi honoráltuk „világsszemlé- letét“.

A szemil vállalkozó, aki hisztérikus fe- lesége diktatúrája és szigorú erkölcsren- dészeti elvei alatt nyög, szintén igen ta- lálós tulzott beállitottságában is jellemző figura. A hétrét görnyedő jampec, aki azonnal kiábrándult szerelméből, mihelyt karriérje veszélyeztetve van, mihelyst az elnök ur hiúságát veszélyezteti: minden- napi ismerősünk. Csak a „család esze“, a fiatal, okos, szókimondó, életerős, főlé- nyesés emellet emberien érző leányzó alakja az, amely Európában nem alakul- hatott még ki. Ez tipikusan amerikai. Az a bizonyos flapper-típus, aki túl van az öregek, hideg, gonosz és ostoba képmuta- tásain, aki maga irányítja az életét s aki győzelmesen kerül ki az ellene acsakordó korlátoltak támadásaiból. Ennyi élet, okos ság, merészség és öntudat, sőt ennyi fel- világosodott jószág nem található a mi európai civilizációnk leányaiban. Nálunk még a konvenció járja s ezzel egyidejűleg a lélektelen képmutatás.

A többi alakok is emberiek. A gyám- apa, aki odaáll az „elbukottnak“ hitt leány mellé: igaz, nemcsak férfítípus. A jegeskocsis a maga életerős, népies köz- vetlenségében üdítő és kedves jelenség. S maga a darab, mint az alakok cselek- véseinek kerete, összefogója: kitűnően megépített, szellemes jellem-vigjáték: a blöff és üresség kellemetlen mellékize nélkül. Szellemes és fordulatos. Életet támasztó és életet adó. Felvilágosodott és mint ilyen lelelező. Ezért tetszett any- nyira a megértő közönségnek.

Az előadás kitűnő volt. Mintha minden szereplőt a darab frissesége, eredetisége inspirált volna. A „család esze“ a fiatal, kedves, üde amerikai leányt Komár Julis- ka személyesítette meg. Pompásan. Le- nvügző, bájos, eredeti volt mindvégig. Tegnap este is ugy éreztük, hogy ez a fia- tal színész nő egyike a legnagyobb igére- teknek, aki jelenleg magyar színpadon árgál. Még pár év és Komár Juliska neve a legismertebbek között fog hangzani.

Kitűnő volt Fekete Mihály a részvény- társasági igazgató szerepében. Nagyon figyelemreméltó alakítást nyújtott Balázs Samu, aki a burleszk határán járó figu- rák meglevenítésére erős tehetséget mu- tat. Selmezz jegeskocsisa is sok derült su- gárzott. Földényi szimpatikus embert ábr- rázolt nagyon szimpatikusan. A többi sze- renlők is előnyösen illeszkedtek bele az együttesbe. (s. l.)

KÖZGAZDASÁG

Tiltakoznak az ország közgazdasági körei a Román Telefonszolgálat tarifaemelésé ellen

Bucuresti-Bukarest, április 1. A S. A. R. de telefoane eddigi működésével szemben a kereskedelmi közvélemény a várakozás álláspontjára helyezkedett. Az utóbbi időben a türelmét vesztett közönség kifakadása napirenden van. A fővárosban még ma is a telefonszámok lánckereskedelme útján tud a közönség egyrésze telefonhoz jutni. A városközi forgalomban csak az az újítás történt, hogy a temesvári vonalon a magasfrekvenciájú telefont alkalmazzák, vagyis a 60-100 voltos telefonfűtés helyett igen magas feszültséget alkalmaznak

és így egy huzalon több beszélgetés bonyolítható le. Ezzel szemben a telefonszolgálat több forgalmas centrum éjjeli telefonszolgálatát takarékosági szempontból megszüntette. Így például Ploestiben csak éjjelig lehet kapcsolást kapni. Amint ismeretes, a telefonszolgálat tarifaemelését erőszakolt kerestül és bár a tarifaemelés adatai még nem fixek, már most le kell szögezni, hogy a kereskedelem és ipar, de az egész közgazdasági élet is élesen állást foglal a drágítás ellen.

Olyan papírnak a vámját is fel-emelték, amelyekből nem termelnek a gyárak

Revizió alá kell venni az új papírvámokat

Bucuresti-Bukarest, április 1. A bel-földi papírgyárak nyomására a kormány mintegy két héttel ezelőtt az egész vonalon felemelte a papírvámokat. Az intézkedésre állítólag azért volt szükség, mert külföldről olyan papír is jött be mégpedig tömegesen, amelyből a bel-földi szükségletnek megfelelő mennyiségben állítanak elő a bel-földi papírgyárak.

Hogy a vámemelés ne sujtja az újságokat és ne drágítsa meg a lapok előállítását, a papírgyárak kötelezték magukat arra, hogy egy bizonyos papírmennyiséget valamivel olcsóbban fognak a lapoknak juttatni.

Ezzel szemben felemelték az olyan papírcikkek vámját is, amelyeket a külföldi papírgyárak nem állítanak elő.

Igy felemelték a matrica-papír vámját is, még pedig 16.50 lejről 20.80 lejre, annak ellenére, hogy a lapnyomdák kizárólag külföldről szerezhetik be ilyen

irányú szükségletüket, mert bel-földön nem termelik a matrica-papírt.

A papírvámok felemelésénél az indok: iparvédelem volt. Ha ennek a szükségét el is fogadjuk, milyen indokok alapján emelte a kormány az olyan papírcikkek vámját, amelyeket nem állítanak elő bel-földön? A kormány hónapok óta árleszállításról, olcsóbbításról ankeztel, de maga járul hozzá első sorban a dráguláshoz, amikor a vámbevétele növelése érdekében olyan cikkeknek is felemeli a vámját, amelyekből behozatalra szorulunk, mert bel-földön nem termelik a gyárak.

A kormánynek sürgősen revizió alá kell vegye a papírvámokat és le kell szállítani az olyan cikkek behozatali vámját, amelyekből a külföldre szorulunk, mert különben azt teszi a kormány, hogy amit az egyik kezével adott a másikkal duplán visszavette.

Színház-Mozi

Román Opera műsora

Péntek, ápr. 3: Macbeth. (Próza előadás.)
Vasárnap, ápr. 5 (este): Rigoletto.
Hétfő, ápr. 6 (délután): A trubadur.
Szerda, ápr. 8: Fidelio.
Péntek, ápr. 9: Szünet.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJÁNAK KÖZLEMÉNYEI

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Csütörtök: A nőtlén férj. (Operett) újdonság először. Karácsonyi, Kertész, Nádor, Tompa, Ihász fellépésével. 36. Premierbérlet. Ssz. 236.)

Péntek: Nagypénteki szünet.

Szombat: A nőtlén férj. (Ujdonság) másodszer. 37. B. bérlet. Ssz. 237.)

Vasárnap d. u. 3: Leányvásár. (Uj betanulásban, 10, 20, 30, 40 és 50 lejes mozhelyárakkal. Ssz. 238.)

Vasárnap este 9: A nőtlén férj. (Ujdonság) harmadszor, bérletszünetben, rendes helyárakkal. Ssz. 239.)

Hétfő d. u. 3: A bajadér. (Uj betanulásban, 10, 20, 30, 40 és 50 lejes mozhelyárakkal. Ssz. 240.)

Hétfő este 9: A kis gróf. (Uj szerepeltetésben, új betanulásban. Bérletszünetben, rendes helyárakkal. Ssz. 241.)

Kedd: A nőtlén férj. (Ujdonság) negyedszer. 38. A. bérlet. Ssz. 242.)

Szerda: Az elcsérelt ember. (Ujdonság, 10, 20, 30, 40 és 50 lejes mozhelyárakkal. Ssz. 243.)

RADIO MUSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI

Péntek, április 3.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Időjelzés, hírek. 16: Rádiózenekar. 17: Hírek, időjelzés. 17.15: Rádiózenekar. 18: Rádióegyetem. 19: Színmű. 19.30: Grammfón. 20: Verdi: Rigoletto c. operája. Utána: Hírek.

Budapest. 9: Istentisztelet. Utána: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. Majd: Hangverseny. 2.45: Hírek. 6: Bach: Passziójáték.

Breslau. 20.15: Filharmonikus hangverseny.

Frankfurt. 19.35: Schubert mise.

Varsó. 20.15: Egyházi zene. Vegyeskar és baritonének.

Milánó. 21.30: Egyházi zene.

Róma. 21: Egyházi zene.

Prága. 21.05: Hegedűhangv.

Kassa. 18: Haydn hangv.

Szombat, április 3.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek, grammfón. 16: Zenekar. 19: Grammfón. 20: Operett. Közben hírek.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. — 12.05: Szalózenekar. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 5.30: Az Operaház zenekarának hangv. 6.20: Előadás. 6.50: Grammfónhangverseny. Wagner, Mendelssohn, Bach, Schubert, Brahms, Csajkovszkij, Handel művei

Bécs. 19.30: Max Richard kamaranékes ballada-estje. Schubert, Schumann, Löwe művei.

Berlin. 20: Hegedűhangv.

Milánó. 22: Operett.

Róma. 20.45: Grammfón.

Osló. 22.30: Könyv zene.

Prága. 19.05: Grammfón.

Minden regénynél érdekfeszítőbb olvasmány

II. Vilmos császár emlékiratai

ESEMÉNYEK ÉS EMBEREK AZ 1878-1918. ÉVEKBŐL

Ara 160 lej helyett 40 lej

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Vidékre 48 lej pénz, vagy bélyeg ellenében portómentes szállítás

TÁRSADALMI LEXIKON

Minden tudományt magában foglal, amire a modern embernek szüksége van

Társadalmi tudományok
Szociálpolitika
Szociális kérdések
Gazdaságtörténet
Irodalomtörténet
Film
Zene
Természettudomány

stb. stb.

1000-nél több címszó

100-nál több munkatárs

számos színes tábla és szövegközi illusztráció.

Ara díszes vászonkötésben

1500 lej helyett 600 lej és portó

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Soha

nem volt még ilyen nagymérvű árleszállítás a piacon
Atheneum olcsó könyvei

Barbusse: Erő, füzve	68 lej
A. France: Hátrahagyott írásai füzve	34 lej
Heltai: Irók, színésznők	68 lej
Thackeray: Titmarsch	34 lej
Mihály E.: Az autók elektromos felszerelése	170 lej
Szalay László: Mihály bácsi 194 oldal	51 lej
Blasco Ibanez: Mindenki asszonya 288 oldal	68 lej
Blasco Ibanez: A meghódított tenger 300 oldal	68 lej
Emil Zola: Tiérese Raquin 284 oldal	68 lej
René Benjámín: Egy regényes élet 364 oldal	68 lej
Dos Passos: Newyork regénye oldalon, 2 kötet	102 lej
Bainville: Franciaország története 488 oldal, 2 kötet	102 lej
Ady Endre: A minden-titok versei	68 lej
Ady Endre: Uj versek	68 lej
Ady Endre: Illés szekerén	68 lej
Ady Endre: Szeretném ha szeretnének	68 lej
Ady Endre: A magunk szerelme	68 lej
Ady Endre: Ki látott engem	68 lej
Ady antológia 264 oldal, 284 vers	156 lej

Kapható:

Uj Kelet könyvosztályában

Vidékre utárvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

Apro hirdetések

Leszállítottuk az apro hirdetések árát

Hogy lehetővé tegyük a súlyos gazdasági helyzetben is mindenki számára az Uj Keletben való hirdetést: állásalkalmazás keresését, lakás béreletét, vagy béreletét, ingó és ingatlanok eladását és vásárlását, kisherekek és kisiparosok árúinak reklámozását, az apróhirdetések árát lényegesen leszállítottuk.

Az apróhirdetések új árai:

Egy szó ára (eddig 5 lej) most 4 lej
Vastagabb betűvel szedve (eddig 5 lej) most 8 lej.

Álláskeresőknek egy szó (eddig 5 lej) most 3 lej.

Vastagabb betűvel szedve (eddig 5 lej) most 6 lej.

Csak vasárnapra feladott hirdetések után 25 százalék felárat számíttunk.

Külön kedvezmények nagyobb számmennyiség lekötésénél:

100 szó lekötésénél fenti árákból 10 százalék.

250 szó lekötésénél fenti árákból 15 százalék.

500 szó lekötésénél fenti árákból 20 százalék.

1000 szó lekötésénél fenti árákból 25 százalék.

ERTESITES

Elvállalom kézimunkáknak munkabérezését, régi keretek aranyozását és javítását. Estenként állandó kiállítás. Semlyai aranyozó, Str. Iuliu Maniu.

Kerthelyiséget keresünk a város belső területén klubcélokra. Ajánlatok bérösszeg megjelölésével az Uj Kelet Kiadóhivatalába „Klubkert” jelige alatt kéretnek.

Izléses kézimunkát csak Fisch Böske kézimunkaszalonjában vehet. Malom u. 16.

A Schwartz vegetrius étteremben jó husvéti koszt kapható. Reggel és este bivalyetejes páskás kávé. Regele Ferdinand (Wesselényi u.) 10.

Fiatal orvos, jól menő praxissal, szép vagyonos leányt feleségül venne. Schachenenek is jelentkezzenek. Leveletet „Orvos” jeligere a kiadóhivatalba.

A Cluj-Dej-Bistrița és Cluj-Dej-Baiamare-Sighet

autobuszok menetrendje:

1931. március 15-től:

INDUL:			
CLUJ-DEJ-BISTRITA			
Reggel	6 d. e. 11	d. u. 4	d. u. 8
"	8 d. u. 1	d. u. 6	d. u. 8
"	10 d. u. 3	d. u. 8	
ERKEZIK:			
Cluj	d. e. 9	d. e. 10	d. u. 3
Dej	d. e. 7	d. e. 8	d. u. 1
Bistrița	d. e. 6	d. e. 11	d. u. 2
CLUJ-DEJ-BAIAMARE			
INDUL:			
Reggel	5.30	d. u. 2	
"	8	d. u. 4	
"	11	d. u. 7	
ERKEZIK:			
Cluj	reggel 10	d. u. 5	
Dej	reggel 8	d. u. 3	
Baiamare	5	d. u. 12	
BAIAMARE-SIGHET			
INDUL:			
Reggel	6	d. u. 1	
"	10	d. u. 5	
ERKEZIK:			
Baiamare	reggel 10	d. u. 6	
Sighet	reggel 6	d. u. 2	

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

XIV. EVF. Cluj-Ko április 5691

Uj Kelet és hársz...
Híreink...
Munkatárs...
megörzésük

Szom

a k

Titules a va

Bucuresti-Bu...
Uj Kelet tudosi...
pal ezelotti a t...
kezetlen Miron...
Mihalache belu...
partvezer optin...
tek a politikai...
delutan szinte...
belpolitikai élet...
mány váratlan...
tehat nem bizo...
deru, amellyel...
értekezleten k...
munkájáról és...
szelt. A Miron...
már megalakt...
ideiglenes alakt...
végzete. Az ura...
gadta és ezzel...
pedig bizonytal...
nyilik meg a be...
vezető utat ebl...
senki sem látja...
vása még korá...
ezzel már meg...
vanság: a konc...
lémája.

Mironescu az...
latkozatában ar...
mondásával leh...
összes románia...
tését. tehát ko...
közül, amelyek...
csolatosan felh...
vésbé valószínű...
este Mironescu...
szesszió összeh...
további munk...
olimpuszi nyu...
lapok egy része...
okát abban jel...
cunak nem sil...
ügyi minisztert...
nására rábírn...
mara utolsó ül...
képviselők egy...
Manoilescu álta...
tal szemben. K...
mételtszavazá...
dott, a parlame...
is bezárult és...
kellott volna m...
zött a lemondá...
Ha példának...
fenn akarta vol...
kormányt és el...
válság kirobbar...
vába került vol...
lescut lemond...
rávegye. S ha